

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

2 říjen 2009
72. ročník

Novela zákona o hnojivech

Úzké spojení školy s praxí

**Společnou cestou
k rozvoji venkova**

**Odborný kurz lanškrounských
studentů**

Novela zákona o hnojivech

Agrokomplex 2009

Půda v České republice

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

AGROKOMPLEX 2009 str. 6

ZEMĚ ŽIVITELKA 2009 str. 7

VÝVOJ VZDĚLÁVÁNÍ str. 3

Omlouváme se autorovi článku (o šampionátu v Třeboni v č. 1) Ing. Aleši Vondrkovi za chybu v jeho jménu a chybný popis pod fotografií. S paní radní RNDr. Krejsovou diskutovali studenti ze Střední školy rybářské a vodohospodářské Jakuba Krčína v Třeboni (viz foto)

OČEKÁVANÝ VÝVOJ ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V ČR

K aktuálním problémům na červnovém setkání škol (viz minulé číslo Zemědělské školy) pohovořil i ING. MILOŠ RATHOUSKÝ, ředitel odboru středního a vyššího odborného vzdělávání MŠMT. Ve svém vystoupení se věnoval třem nejdůležitějším úkolům – podpoře odborného vzdělávání, kurikulární reformě středního školství a celoživotnímu učení.

Akční plán podpory odborného vzdělávání

Plán byl schválen na jednání vlády 16. 12. 2008 a zahrnuje tyto hlavní úkoly:

- Podpořit 4leté obory vzdělání s maturitní zkouškou, jejichž součástí je odborný výcvik, nově také možnost získání výučního listu.
- Zavést zkrácené studium pro získání dalšího výučního listu.
- Vytvořit podmínky pro maximální prostupnost oborů vzdělání, tj. umožnit existenci samostatné skupiny oborů nástavbového studia.
- Umožnit realizaci praktické výuky na reálných pracovištích (ve spolupráci se zaměstnavateli), možnost zaměstnavatele čerpat prostředky na zajištění praktické výuky (na základě smlouvy mezi školou a zaměstnavatelem).
- Podporovat vstup zaměstnavatelů do financování odborného vzdělávání (daňové zvýhodnění).
- Vytvořit právní rámec vztahu mezi zaměstnavatelem a žákem střední školy, který se odborně připravuje na zaměstnání.
- Vytvořit podmínky pro účast odborníků z praxe (zástupců zaměstnavatelů) na závěrečných zkouškách, maturitních zkouškách.
- Zkvalitňovat služby kariérového poradenství na základních a středních školách, důsledně realizovat učivo Úvodu do světa práce.
- Rozvíjet odbornou způsobilost učitelů.

Velká část těchto opatření je již realizována nebo je v legislativním procesu, některá z nich (např. první z výše uvedeného přehledu) ovšem vyžadují změnu školského zákona, jehož novelizace je v současné bohužel době pozastavena. Přesto MŠMT očekává, že realizované akce pomohou zlepšit stav v oblasti odborného vzdělávání a zvýšit prestiž odborného vzdělávání.

Kurikulární reforma

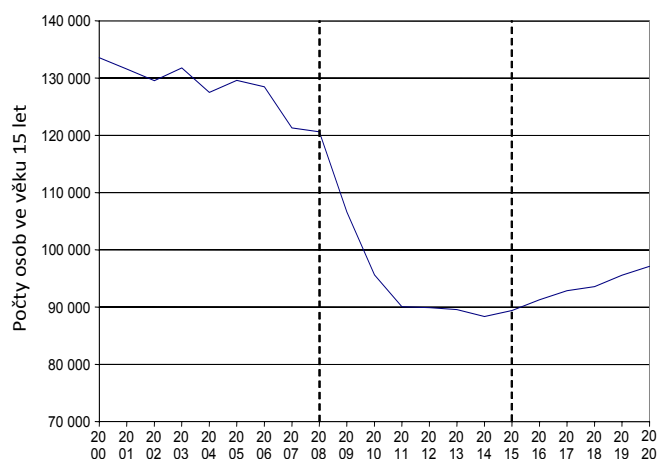
V oblasti kurikulární reformy spolupracuje ministerstvo školství především s Národním ústavem odborného vzdělávání z jehož „dílny“ máme i poslední článek k rámcovým vzdělávacím programům (RVP) v červnovém čísle Země-

dělské školy. Aktuální stav a další směřování reformy je možné podle Ing. Rathouského shrnout následovně:

- Kurikulární reforma již dorazila i na střední školy; všechny školy, které mají zapsány obory podle RVP z první etapy, mají za povinnost začít učit podle svých školních programů již od letošního 1. září. Další školní programy je budou postupně následovat.
- Tyto programy by měly vycházet ze schválených RVP a být přizpůsobené možnostem a silným stránkám škol a potřebám regionálního trhu práce.
- Obsah výuky by se měl zaměřit na rozvoj klíčových a odborných kompetencí, průřezově by měla být také podpořena témata ochrany životního prostředí, ICT či příprava na vstup do reálného pracovního procesu.
- Neoddělitelnou součástí reformy musí být také zavedení objektivizovaného hodnocení výstupů vzdělávání, ať už formou společné části maturitní zkoušky či formou jednotných zadání závěrečných zkoušek.

Podpora celoživotního učení

Celoživotní učení představuje zásadní koncepční změnu pojetí vzdělávání. Může se stát vítanou příležitostí pro širší uplatnění našich škol, a to především v období nižšího počtu žáků, ale také dobrou možností pro rozšíření jejich činnosti do budoucna. Na následujícím grafu je jasně dokumentován propad očekávaného počtu žáků, vstupujících do středního vzdělávání v letech 2008–2015.

Proto se MŠMT snaží podporovat všechny aktivity a projekty, které by využily uvolněných kapacit zejména odborných škol a jejich aktivní zapojení do systému uznávání výsledků vzdělávání, získaných mimo tradiční vyučovací proces. Základ pro tuto aktivitu představuje zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání (2006), který definuje Národní soustavu kvalifikací a z ní vycházející

systém úplných a částečných kvalifikací. To umožňuje školám nejen stát se centry uznávání těchto kvalifikací, ale i nabízet jednotlivé vyučovací moduly, vedoucí k jejich získání. Na podporu těchto zásadních změn ministerstvo rozhodlo využít i nemalých prostředků z evropských fondů. Školám tak nestojí nic zásadního v cestě se do tohoto systému zapojit.

K NOVELE ZÁKONA O HNOJIVECH

Jednou z důležitých legislativních norem pro zemědělského podnikatele je Zákon o hnojivech. Poslední novela tohoto Zákona č. 156/1998 Sb. nabyla účinnosti 23. 1. 2009. Připomínám pro zemědělské podnikatele dvě důležité části tohoto zákona a sice oblast „Skládování hnojiv“ a oblast „Používání hnojiv, pomocných látek, upravených kalů a sedimentů“.

Skládování

Zemědělský podnikatel, který skladuje hnojiva popřípadě pomocné látky, je povinen hnojiva nebo pomocné látky uskladnit odděleně, označit čitelným způsobem, zajistit, aby nedošlo k jejich smísení s jinými látkami, evidovat je – zejména vést dokladovou evidenci o příjmu, výdeji a skladovaném množství hnojiv nebo pomocných látek. To se nevztahuje na statková hnojiva.

Dále je zemědělský podnikatel povinen činit opatření k zabránění úniku tekutých hnojiv a zabezpečit zjišťování jejich úniku způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem. Zemědělský podnikatel hospodařící na zemědělské půdě je při skladování hnojiv ve zranitelných oblastech povinen dodržovat ustanovení Nařízení vlády č.103/2003 Sb. v platném znění o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech.

Hnojiva musí být skladována tak, aby nemohlo dojít ke znečištění vod. Do hnojiv nesmějí být vnášeny rizikové látky, které by mohly narušit vývoj kulturních rostlin nebo ohrozit potravní řetězec. Způsob skladování hnojiv a pomocných látek, potřebnou kapacitu skladovacích prostor a způsob zjišťování úniku tekutých hnojiv upřesňuje MZe prováděcí vyhláškou.

Používání hnojiv, pomocných látek, upravených kalů a sedimentů

Zemědělský podnikatel je povinen používat hnojiva, pomocné látky, upravené kaly a sedimenty tak, aby nevnaš

šel do půdy nadlimitní množství rizikových látek, ale pouze množství, které pro hnojiva a pomocné látky stanoví ministerstvo vyhláškou. Sedimenty (např. rybníční) nesmějí být používány, pokud obsah rizikových látek v sedimentu i v půdě, na kterou mají být použity, a další vlastnosti sedimentu překročí limity stanovené prováděcím právním předpisem.

Hnojiva a pomocné látky nesmějí být používány na zemědělské půdě a lesních pozemcích, pokud jejich vlastnosti neumožňují rovnoměrné pokrytí pozemku a pokud způsob jejich použití nevede k rovnoměrnému pokrytí pozemku. To neplatí v případě diferencovaného hnojení na základě údajů o vlastnostech půdy nebo stavu porostu a v případě hnojení ve zranitelných oblastech, pokud jejich použití může vést k poškození fyzikálních, chemických nebo biologických vlastností zemědělské půdy, lesního pozemku nebo pozemků sousedících s tímto pozemkem, popřípadě i jeho širšího okolí, nebo pokud půda, na kterou mají být použity, je zaplavená, přesycená vodou, pokrytá vrstvou sněhu vyšší než 5 cm, nebo promrzlá tak, že povrch půdy do hloubky 5 cm přes den nerozmrzá. Toto ustanovení se nevztahuje na hnojení vedlejšími či hlavními produkty vzniklými při pěstování rostlin a na ponechání výkalů a moči hospodářských zvířat na zemědělské půdě.

Zemědělský podnikatel nesmí používat upravené kaly, pokud mu nebyl předán program použití kalů. Tento program musí být uchováván pro potřeby odborného dozoru po dobu 7 let od použití upravených kalů. Organická hnojiva vzniklá anaerobní fermentací při výrobě bioplynu smějí být používána na zemědělské půdě a lesních pozemcích pouze pokud jsou registrována podle tohoto zákona, to neplatí, jsou-li vyrobená výhradně ze statkových hnojiv.

Zemědělský podnikatel (hospodařící na zemědělské půdě ve zranitelných oblastech) je povinen používat hnojiva a pomocné látky v souladu se zvláštním právním předpisem (Nařízení vlády č.103/2003 Sb.)

Zemědělský podnikatel musí řádně vést evidenci o hnojivech a pomocných látkách použitých na zemědělské půdě a lesních pozemcích. Tato povinnost se nevztahuje na evidenci vedlejších produktů při pěstování kulturních rostlin, s výjimkou slámy. Dále musí řádně vést evidenci též o upravených kalcích a sedimentech použitých na zemědělské půdě. Pokud používá upravené kaly na zemědělské půdě, musí to ohlásit Ústřednímu kontrolnímu a zkušebnímu ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) nejpozději 14 dnů před jejich použitím. Plnění pravidel pro používání upravených kalů je součástí systému kontrol podmíněnosti (cross compliance) a jejich

neplnění může mít v případě závažného porušení vliv na výši dotací pro zemědělského podnikatele.

Evidence o použití hnojiv se vede o množství, druhu a době použití hnojiv, pomocných látek, upravených kalů a sedimentů podle jednotlivých pozemků, plodin a let a uchovává se nejméně 7 let. Záznam o použití hnojiva, pomocné látky, upraveného kalu nebo sedimentu musí být v evidenci proveden do 1 měsíce od ukončení jeho použití. Na požádání ÚKZÚZ je zemědělský podnikatel povinen evidenci předložit a umožnit v ní ověření uvedených údajů. Správné vedení evidence použitých hnojiv, pomocných látek, kalů a sedimentů je také součástí kontrol podmíněnosti (cross compliance) a některých dotačních podmínek.

Ing. František Smítal
Regionální pracoviště ÚZEI Jevíčko

ÚZKÉ SPOJENÍ ŠKOLY S PRAXÍ

Tentokrát se nebudu věnovat domácí agrární scéně, ale vrátím se o pár dní zpět do USA, kde jsem na velmi dobře odborně připravené studijní cestě strávil týden s několika zemědělskými a potravinářskými odborníky z České republiky a Slovenské republiky. Zakončením zajímavého programu byly rozhovory na Federálním ministerstvu zemědělství ve Washingtonu.

Týden je jistě příliš krátký na nabytí detailních znalostí, ale dostatečně dlouhý na posouzení trendů a stavu agrární soustavy USA. Především, projedete-li alespoň část některých produkčních států (my byli v Illinois a v Pennsylvánii), tak si nemůžete nevšimnout, jakou velkou roli zde zemědělství hraje a jak dobře je zasazeno do ekonomiky země. Vidíte běžící produkční dynamický systém, na který je napojeno mnoho oborů. Takže ne dvě tři procenta bezvýznamných, jak je nám často předhazováno u nás, ale dvacet až dvacet pět procent pracovních míst z celé ekonomiky, které na zemědělství navazují. V produkčních státech to rozhodně platí.

Produkční dynamický systém

Konkrétně například v Illinois, který je doménou pěstitelů kukuřice a sóji. Miliony tun kukuřice se musí sklídit a přepravit, potom usušit ve stovkách posklizňových linek a odvézt dál: do osivářských firem, zde zpracovat a rozvést po USA a do světa; do krmivářských firem, zde rovněž zpracovat a redistribuovat k chovatelům skotu. Na producenty jsou v USA, ale i v dalších čtyřech světadílech, napojeny specializované výzkumné a šlechtitelské ústavy, výroba obalů, strojírenská výroba polních strojů, skladů, firmy na výrobu chemie a hnojiv. Potřebné jsou v sezóně tisíce lidí na prová-

dění kastrace kukuřice na poli, potřebné jsou školy a univerzity. Zapomenout nesmíme ani na stovky biolihovarů, které vyrostly jak houby po dešti s podporou vládních programů a na potravinářské zpracování kukuřice. Jenom pro zajímavost, pěstitelé kukuřice pro biolihovary dostávají dotaci 12 centů na litr vyrobeného líhu, míchači rovněž. U nás se před dvěma a půl lety rozhodlo, že nebude podpora žádná (za ministryně Mileny Vicenové) a podle toho to dopadlo. Nejede ani jeden biolihovar a cena obilí je tam, kde je. Mohl bych ve výčtu pokračovat ještě dlouho. Když to srovnám, pak u nás už zbyly jenom fragmenty z naznačené mozaiky, respektive uzavřeného koloběhu zdravé agrární soustavy.

Využití nových technologií

Pro studenty a jejich pedagogy bych rád zmínil i pružnost, s jakou se v Americe dokáže využít nových technologií. Zůstaňme u kukuřice. V příštím roce zjara se v USA zasejí první dva miliony hektarů kukuřice, která má v genomu vložených už osm cílených genů. Takováto kukuřice bude odolná proti hmyzu nad zemí i pod zemí, proti mykotoxinům, zaviněci atd. Zatímco Evropa se dopracovala k několika tisícům hektarů (setých pouze v šesti státech) geneticky upravené kukuřice s jedním genem proti zaviněci. Současné výnosy v USA – 12 až 13 tun kukuřičného

zrna budou do roku 2030 zdvojnásobeny. Moc jsem tomuto sdělení šéfa výzkumu špičkové firmy Monsanto, která je světovou jedničkou v biotechnologiích, nevěřil, ale po návštěvě a odborném výkladu na pokusných ploch v Yeldu (stát Illinois) a po návštěvě a výkladu ve šlechtitelské stanici kukuřice a sóji v DeKalbu v téže státě jsem musel svůj názor změnit. K tomu všemu je ještě třeba si přimyslet polní technologie. Secí stroje s šířkou pracovního záběru 15,5 metrů, postřikovače 30 metrů apod. Samozřejmostí je velikost polí – rozloha 50, 100 hektarů je běžná, lépe řečeno typická záležitost. Pokud se týká potravin vyrobených z geneticky modifikovaných zdrojů (GMO), ty nejsou v USA označeny. Označeny ale jsou potraviny GMO prosté, takže spotřebitel si může vybrat. Ne zakázat, jak je to v Evropě, ale vybrat.

Spojení výuky s praxí

A nakonec se rád podělím o silný dojem z návštěvy Pensylvánské státní university. Pojetí studia je na hony vzdáleno

tomu našemu. Když pominu univerzitní letiště, stadion na americký fotbal pro sto tisíc diváků a obrovské zázemí sportovních a výukových zařízení, vybavených laboratoří atd., pak mne zaujala jedna prostá věc – spojení výuky s praxí. Univerzita má samozřejmě svoje pole a stáje. Má ale také svoji mlékárnu, která je přímo v areálu jako součást obchodního centra potravin. Pracují v ní samozřejmě studenti a vyrábí celou škálu vysoce kvalitních mléčných výrobků pro potřeby obchodních center univerzity a část výrobků prodávají i do vnější obchodní sítě. Bylo by něco takového představitelné u nás? Pochybuji, určitě by se našlo dostatek předpisů a vyhlášek, proč to nepovolit. Nemusím snad zdůrazňovat, že student, který projde takovýmto didaktickým a studijním procesem, má vysokou kvalitu a použitelnost v praxi. Ještě dodávám, že i když se jednalo o státní univerzitu, je zde školné ve výši dvacet tisíc dolarů ročně. I to má určitě pozitivní efekt na studijní výsledky absolventů.

Ing. Jan Veleba, prezident AK ČR

AGROKOMPLEX 2009

Podobne ako po minulé roky, aj v tomto roku sa Agroinštitút Nitra, štátny podnik zúčastnil už 36. ročníka medzinárodného poľnohospodárskeho a potravinárskeho veľtrhu Agrokomplex 2009, ktorý sa konal v Nitre od 20. do 23. augusta 2009.

Agrofórum, expozícia Agroinštitútu, ako i expozícia Svetovej organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo FAO UN, ktorú tento rok spoluorganizoval i Agroinštitút Nitra, štátny podnik, boli situované v pavilóne „F“. Značný záujem zo strany návštevníkov Agrokomplexu bol už tradične zaznamenaný v priestoroch Agrofóra, v rámci ktorého si mali možnosť vypočuť odborné prednášky zamerané na problematiku ekonomiky a manažmentu poľnohospodárstva, agroturistiky, záhradníctva, výživy, prevencie a podpornej liečby cukrovky, obezity a ďalších civilizačných ochorení, ako aj kvality a bezpečnosti potravín. V rámci fóra boli premietnuté aj videofilmy prezentujúce chov koní, lesnícku činnosť, lesoturistiky, biotechniku v reprodukciu hospodárskych zvierat, biomasu a iné.

V rámci expozície FAO (Organizácia spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo, ktorej poslaním je „pomáhať budovať svet bez hladu“ zastáva záujmy ľudí z rozvinutých a rozvojových krajín sveta. Je zdrojom znalostí, vedomostí a informácií, ktoré najmä začiatkom 21. storočia pomáhajú rozvojovým a transformujúcim sa krajinám v budovaní a zdokonaľovaní primárnej poľnohospodárskej výroby, potravinárskeho priemyslu, s cieľom zabezpečiť potravinovú bezpečnosť pre všetkých ľudí sveta. Medzi jej najdôležitejšie aktivity patrí medzinárodný transfer

a využívanie informácií pri analýzach poľnohospodárskych politík, ktoré vedú k tvorbe strategických zámerov v agropotravinárskom sektore v globálnom meradle.

FAO organizuje stretnutia expertov na národných a medzinárodnej úrovni prostredníctvom seminárov, konferencií a workshopov, spolupracuje s podnikateľskými subjektmi v krajinách EÚ, v strednej a východnej Európe a v ostatnom svete, ako aj s univerzitami, výskumnými centrami a inštitúciami na príprave a implementácii rôznych národných a medzinárodných projektov) absolvovala stála predstaviteľka FAO pre Európu a strednú Áziu, doc. Ing. Mária Kadlečíková, CSc., viaceré rokovania a diskusie s partnermi zo Slovenska i zahraničia.

zh

ZEMĚ ŽIVITELKA 2009

Z tiskových zpráv...

Ve dnech 27. srpna až 1. září 2009 se v areálu výstaviště v Českých Budějovicích konal již 36. ročník mezinárodní výstavy Země Živitelka 2009, která je připravována ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství ČR, Ministerstvem pro místní rozvoj a Agrární komorou ČR. Na výstavě se prezentovaly služby pro zemědělství, firmy se zemědělskou technikou, firmy zabývající se obnovou venkova, ochranou životního prostředí, rostlinnou a živočišnou výrobou, potravinářskou výrobou, krmivy, lesním a vodním hospodářstvím a agroturistika.

Certifikát národní značky kvality KLASA získalo letos 19 výrobků od 10 výrobců, z nichž 5 výrobců je nových, dosud neoceněných. Celkem se tímto oceněním může již pochlubit 1335 produktů od 222 českých a moravských výrobců.

Návštěvnícké postřehy...

Stánek ministerstva zemědělství v pavilonu B4 byl ozdoben unikátní kompozicí z plodů a květů charakterizující pozdní letní a podzimní krajinu. Aranžmá zhotovili Ing. Benešová ze SOŠ Poděbrady a Ing. Šindelář ze Zahrady Teplá. V pavilonu venkova R1 byla velkým návštěvníckým magnetem expozice, na které se společně prezentovaly sdružení a společnosti, které se aktivně podílejí na rozvoji venkovských regionů. Zájemci se mohli u jednotlivých stánků a pultíků seznámit s činností Spolku pro obnovu venkova, Národní sítě místních akčních skupin, Národní sítě venkovských komunitních škol, Celostátní sítě pro venkov pod garancí ministerstva zemědělství a téměř 50 místních akčních skupin. Své aktivity zde například prezentovalo šest MAS, které spojuje partnerský projekt „Venkovská tržnice“ a na vyhrazených plochách uvnitř i vně pavilonu představili své umění zástupci různých venkovských řemesel. Na centrálním informačním pultu byla zájemcům nabídnuta zajímavá publikace „LEADER – budoucnost venkova 2009“, která informovala o místních akčních skupinách a jejich aktivitách v rámci jednotlivých krajů ČR.

V pavilonu H probíhala prezentace českých potravinářských výrobků. Pod heslem „Ochutnejte to nejlepší z Čech a Moravy“ nabídli návštěvníkům své produkty výrobci z 10 krajů České republiky. Návštěvníci se přímo na ploše pavilonu mohli zúčastnit krátkého semináře, který uspořádali zástupci hnutí Slow Food. Cílem hnutí je vytvořit paralelu ke globální subkultuře fast food, průmyslové velkovýrobě potravin a standardizaci prostřednictvím chemických chutí. Jejich snažení by bylo možné shrnout do hesla „Jíme dobře, pomalu a s požitkem“. Agromont Vimperk spol. s r.o. představila ze svého obsáhlého výrobního programu zajímavý produkt – dávkovací automat na mléko. Zajímavý výrobek v době krize na mléčném trhu a v době, kdy se konečně „hnuly ledy“ v oblasti fenoménu zvaného „prodej ze dvora“...

Na výstavě byly představeny některé výrobky, které získaly ochrannou známku ze systému značení regionálními značkami. Produkty společnosti Pštrosí farma s.r.o (www.pstrosifarmadoubavice.cz) získaly ochrannou známku „Pštrosí produkty z Moravského krasu“.

Mladí pštrosi z Doubravic nad Svitavou

Tato značka garantuje, že výrobek:

- byl vyroben výrobcem z Moravského krasu a okolí
- je kvalitní a je vyroben tradiční technologií z místních surovin
- je šetrný k životnímu prostředí

Bližší informace o značených výrobcích naleznete na www.domaci-vyroby.cz

Ve výčtu zajímavých nápadů a inovativních novinek, které byly na Zemi žitelce 2009 prezentovány, by se dalo ještě dlouho pokračovat. V některém z následujících čísel Zemědělské školy představíme další zajímavé aktivity či projekty i více do hloubky popíšeme zde uváděné produkty.

-bačka-

SPOLEČNOU CESTOU ...

Lidé na venkově mají z cizinců respekt, ale postupně se osmělují

MAS Sdružení Splav (okres Rychnov nad Kněžnou v Královéhradeckém kraji) je zatím jedinou místní akční skupinou působící na území České republiky, jejíž projekt připravený pro opatření Mezinárodní spolupráce v rámci Programu rozvoje venkova – osa IV. Leader byl řídicím orgánem vybrán k realizaci. O tom, že se nejednalo o náhodu, ale o cílevědomý postup k vytyčenému cíli, vyplynulo z informací, které nám poskytla manažerka této MAS Ing. arch. Kateřina Holmová při naší návštěvě na konci července tohoto roku (viz foto na 3. str. obálky: Ing. Holmová, místopředseda MAS Bc. Bukovský a projektová manažerka Ing. Kristina Holmová).

Partneři se sami nenajdou

První projekt spolupráce nazvaný „Společnou cestou k rozvoji venkova“ uskutečnili už v roce 2005, kdy společně se sousedící polskou MAS uspořádali konferenci o leadrovské problematice. Akce se zúčastnili partneři z Polska, Čech a Slovenska a všechny zaujala exkurze po realizovaných investičních projektech podpořených z Programu LEADR ČR. Jednalo se o projekt Pěstitelské pálence ve Skuhrově, projekt horizontálního uložení původně svislých silážních věží, které působily v krajině rušivě, na zemědělské farmě a o projekty zaměřené na nákup zemědělských strojů.

Jemné předivo navázaných vztahů dále rozvíjeli. Na další konferenci se sešli zástupci MAS z Moravy a z Polska a vymysleli projekt „Veselé vesnice“. Každá z obcí zapojených do území MAS se měla prezentovat něčím, čím je specifická – např. archeologickými nálezy nebo zaměřením na ochranu životního prostředí. „Byla to dobrá myšlenka, ale projekt nebyl vybrán, protože nesplnil formální požadavky na přesnost překladu, ačkoliv ho vyhotovil registrovaný soudní překladatel,“ komentuje neúspěch manažerka místní akční skupiny.

Řešit společné problémy!

V roce 2006 se připojili k italsko-maďarskému projektu „Local development product network“, který byl realizován v rámci programu Interreg, a jeho cílem bylo zpracovat studii proveditelnosti uplatnění produkce malých regionálních výrobců na zahraničních trzích. „Výsledky tohoto projektu sice nevyzněly pro tuhost existujících legislativních bariér v zapojených zemích příliš příznivě. Důležité ale bylo to, že jsme všechny originální výrobce z našeho regionu zmapovali a seznámili se s jejich výrobky“, říká Holmová. Uspořádali tehdy seminář o značení místních výrobků a výstavu místních produktů. Právě tento projekt je přivedl k poznání, že budoucí partneři pro mezinárodní spolupráci musí hledat v zemích, které jsou České republice svým vývojem blízké, a které, když nemají zrovna stejné, tak alespoň podobné problémy. Ovšem získat kvalitní partneři pro projekt spolupráce není vůbec jednoduché. V tomto směru jim nejvíce pomohli již dříve

realizované projekty spolupráce. Aby se ještě lépe „oťukali“ a aby se s potenciálními partnery seznámili také obyvatelé v působnosti MAS, uspořádali v loňském roce setkání ve svém regionu. Kromě exkurze po realizovaných projektech, připravili pro partnery v Rokytnici nad Jizerou společnou výstavu. Největší zájem měli místní o ochutnávku regionálních produktů a vydařil se i společenský večer.

Ruština láme komunikační bariéry

Nejvíce si rozumí a nejvíce spoléhají na MAS z Estonska. Manažerka Kateřina Holmová zdůrazňuje, jak důležité bylo znovuoživení ruštiny. Hlavním problémem pro rozvíjení přeshraniční spolupráce venkovských oblastí je podle ní nesmělost a respekt z cizinců daná zejména existující jazykovou bariérou. „V angličtině je z naší MAS schopno komunikovat jen několik jedinců, ale rusky rozumí téměř každý, konečně máme po letech pocit, že to, že jsme se tento jazyk učili, nebylo zase tak úplně zbytečné,“ zdůrazňuje Holmová. Jsou rádi, že ruštinu znovu objevili a dokonce připravují pro své členy její obnovovací kurz. Obdobně postupují také Slováci i Srbové, ke kterým se právě chystají na návštěvu.

První mezinárodní leadrovský projekt

Projekt, jak je uvedeno v úvodu, je prvním projektem mezinárodní spolupráce podpořeným v rámci osy LEADER v České republice a je zaměřen na spolupráci partnerů při užívání kulturního dědictví na venkově. „Od zahraničních partnerů chceme získat informace zejména o tom, jak provádějí revitalizaci kulturních památek a jak udržují kulturní tradice včetně lidové slovesnosti a lidových řemesel na venkově,“ říká manažerka úspěšné MAS. Zkušenosti získané při péči o venkovské kulturní dědictví si budou předávat společně s partnery ze Slovenska a z Estonska prostřednictvím seminářů pro veřejnost. Předpokládají, že se do nich zapojí z každé zúčastněné země dvě skupiny dobrovolníků – mladí lidé a také tým seniorů.

V období letních prázdnin budou týmy pracovat na úkolech, které by se měly týkat zmapování některých zaniklých vesnic v Orlických horách, pořízení soupisu prvků lidové

architektury v obci Javornice atd. Z takto sebraných materiálů a pořízené dokumentace chtějí připravit výstavu lidové architektury a tradic ve středisku pro příhraniční spolupráci a agroenvironmentální výchovu v Rokytnici. Projekt již projednali s veřejností a zahájili jeho propagaci. Několikrát se již setkali se svými partnery. Letos na podzim proběhnou besedy v Rokytnici, Kostelci, Deštné a ve Skuhrově, následovat bude exkurze a v příštím roce také studijní pobyty.

Chtějí univerzitu 3. věku

Další z připravovaných mezinárodních projektů se týká rozvoje lidských zdrojů. Nazvali ho výstižně „Česko, Polsko, Estonsko – stejné problémy, různá řešení“ a financují ho ze zdrojů Evropského sociálního fondu. Hlavní myšlenkou je zhodnocení zkušeností se vzděláváním lidí na venkově. Je to cesta, která snad umožní, aby se lidé probrali z letargie a aktivizovali se. Chceme využít zkušeností estonské strany, kde realizovali projekt „Probudit a zahřát“, který byl zaměřen na zapojování lidí do společenského dění na vesnici. Slovinci zase pořádají tábory řemeslných zručností

pro dospělé. Domnívají se, že zvýšení intenzity venkovského dění je bez návratu k venkovským tradicím a kořenům nemožné. Napadlo nás, že bychom mohli na základě těchto zkušeností vyvinout vzdělávací program nebo kurz, který by se stal náplní univerzity třetího věku, kterou bychom rádi založili,“ vysvětluje Kateřina Holmová.

V Místní akční skupině Splav dobře vědí, jak velký respekt mají obyvatelé venkova z cizinců, jak se jich „bojí“. Avšak věří, že pokud prostřednictvím projektů přeshraniční spolupráce ukáží, jak se to dělá jinde i jakých výsledků lze dosáhnout, dojde k nastartování procesu postupného osmělování, rozšiřování obzorů a nezbytné aktivizace místních lidí, což vyústí v realizaci inovativních projektů, které napomohou dalšímu rozvoji jejich území.

Stručná charakteristika MAS Sdružení Splav, o. s.

Počet obyvatel:	36 000
Výměra území:	500 km ²
Počet zapojených obcí:	34
Webová stránka:	www.sdruzenisplav.cz

Jablka z podhůří Orlických hor

V podhůří Orlických hor se pěstování ovoce daří. Je zde dostatek vláhy, nejsou problémy s jarními mrazy a svahy jsou orientovány k jihu. Kromě toho, že zemědělská společnost Ovocné sady Synkov s.r.o. obhospodařuje konvenčním způsobem 1000 ha polí s tradičními zemědělskými komoditami, má také 200 ha ovocných, zejména jablečných sadů.

Podle slov ředitele společnosti Ing. Petrů získala společnost v posledních letech 18 milionů Kč z programů OP Zemědělství a z PRV na zlepšení podmínek skladování ovoce. Součástí podpořených projektů byla i výstavba vlastní prodejny ovoce a zeleniny, kde kromě ovoce z vlastních sadů nabízejí také zeleninu z produkce zemědělců z blíz-

kého okolí. „O činnosti MAS Sdružení Splav, na jejímž území hospodaříme, jsme se dozvěděli z letáku a také od starostů obcí, s kterými jsme v kontaktu“, vysvětluje Ing. Petrů. Strategický plán Leader této místní akční skupiny obsahuje 6 fíčí (tj. opatření) a z toho dvě jsou určeny pro zemědělce. Na realizaci projektu výstavby opěrných stěn pro pěstování ovoce tak synkovští od MAS získali na projekt za 2 miliony Kč dotaci ve výši 800 tis. Kč.

Projekt byl realizován v jablečných sadech na výměře 40 ha a podniku přinesl menší pracovní náročnost, dřívější plodnost, lepší násadu plodů, lepší podmínky pro oslunění, snadnější přístup při ochraně a zavlažování. „Výnos se v těchto sadech zvýší minimálně o 1/3,“ předpokládá ředitel společnosti. Vysázeli dalších 30 ha jablečných sadů, rádi by s podporou MAS pokračovali v budování opěrných stěn a také uvažují o zpracování padaných jablek a dalšího ovoce na vlastní pálenky.

Plánů mají mnoho, avšak zaměstnávají pouze 22 zaměstnanců a musí do toho, podle slov hlavního manažera podniku, jít postupně. Velmi dobře vědí, že dotace získané z evropských zdrojů přinášejí podniku také značnou administrativní i časovou zátěž v podobě kontrol, které se zabývají tím, zda peníze z dotačních titulů byly profinancovány přesně tak, jak bylo uvedeno v projektech.

Ing. Petr Hienl, ÚZEI Praha

INFORMAČNÍ SERVIS

Zastúpenie Európskej komisie

Investovanie do mladej generácie

Skutočnosť, že miera nezamestnanosti narastá rýchlejšie medzi mladými ľuďmi, podčiarkuje potrebu novej dlhodobej stratégie na riešenie ich nezádvideniahodnej situácie.

V rámci súboru opatrení na zmiernenie následkov hospodárskej krízy navrhuje Komisia v nadchádzajúcom desaťročí zmenu prístupu v rámci politiky pre mládež. Nová stratégia sa týka viacerých oblastí politik, pričom sa zameriava na posilnenie spolupráce medzi členskými štátmi EÚ na riešení problémov týkajúcich sa mládeže.

Dnešní mladí ľudia vo veku 15 až 25 rokov, ktorí predstavujú prvú generáciu vyrastajúcu v zjednotenej a bezkonfliktnej Európe, majú viac príležitostí ako ich rodičia a starí rodičia. Na druhej strane majú sťažené podmienky nájsť si stabilné zamestnanie, čo pre nich znamená neisté životné vyhliadky, bráni im stať sa nezávislými a plne sa zapojiť do života spoločnosti. Veľa mladých Európanov je dotlačených k dočasným pracovným miestam, pretože nemajú možnosť trvalo sa zamestnať.

Popri existujúcich opatreniach sa EÚ snaží o zjednotenie koordinácie úsilia členských štátov zameraného na zvýšenie účasti mládeže na spoločenskom dianí (napr. prostredníctvom občianskych podujatí) a na zlepšenie ich prístupu k vzdelávaniu a zamestnaniu. V stratégii sa osobitne zvyrazňuje dôležitosť neformálneho vzdelávania, dobrovoľníctva a odbornej prípravy v rámci získavania predpokladov na uplatnenie sa na trhu práce, najmä pokiaľ ide o približne 15 % skupinu mladých ľudí, ktorí predčasne ukončili proces vzdelávania.

Komisia vyzýva vnútroštátne vlády, aby pravidelne organizovali dialógy s mladými ľuďmi, ktorí sú pre nás čoraz vzácnejším bohatstvom. Mladá generácia, ktorá je nevyhnutná k nahradeniu pracujúcej populácie odchádzajúcej do dôchodku, predstavuje v súčasnosti 20 % obyvateľstva. Očakáva sa však, že do roku 2050 klesne podiel mladých ľudí na 15 %. Na účely lepšej informovanosti všetkých zainteresovaných subjektov EÚ navyše uverejnila podrobnú správu o mladých ľuďoch, ktorá ako prvá komplexne hodnotí ich súčasnú situáciu. Do budúcnosti sa takéto správy budú uverejňovať každé tri roky.

Vo februári medziročne stúpila miera nezamestnanosti Európanov mladších ako 25 rokov zo 14,7 % v roku 2008 na tohtoročných 17,5 %. Tento údaj je viac ako dvojnásobný v porovnaní s celkovou mierou nezamestnanosti v EÚ, ktorá v rovnakom období stúpila z 6,8 % na 7,9 %.

(Zdroj: http://ec.europa.eu/news/culture/090427_sk.htm)

Budúcnosť Európy je v rukách mladých ľudí

Európska únia ponúka mladým Európanom príležitosť na vyjadrenie ich názorov a pomáha im prispieť k formovaniu udržateľnej budúcnosti.

Európska únia pri príležitosti desiateho Medzinárodného dňa mládeže opätovne zdôraznila, že účasť mládeže na sociálnom, ekonomickom a politickom živote je kľúčová z hľadiska pokroku a udržateľného rozvoja našej spoločnosti. V EÚ žije 96 miliónov mladých ľudí vo veku 15 až 29 rokov, čo je približne 20 % populácie. Aby EÚ mohla reagovať na ich očakávania, vytvorila program Mládež v akcii. Medzi jeho ciele patrí podpora občianskej účasti, solidarity a tolerance, ako aj povzbudenie záujmu o budúcnosť Európy.

Na dosiahnutie týchto cieľov program obsahuje opatrenia zamerané na:

- zvýšenie mobility v EÚ a mimo nej;
- podporu neformálneho vzdelávania a medzikultúrneho dialógu;
- podporu začlenenia všetkých mladých ľudí bez ohľadu na ich vzdelanie alebo sociálne a kultúrne pozadie.

Preto Európska dobrovoľnícka služba (EDS) podporuje účasť mladých na rôznych formách dobrovoľných činností, ktoré prebiehajú v EÚ a vo svete. EDS umožňuje mladým ľuďom vo veku 18 – 30 rokov, aby počas 2 až 12 mesiacov pracovali v zahraničí na projektoch verejného záujmu a získali tak skúsenosť, ktorá ich bude pozitívne formovať v tomto kľúčovom období ich života. Minulú zimu sa 8 motivovaných mladých Európanov stretlo v rámci projektu EDS v mestečku Redon na západe Francúzska. S pomocou miestnych škôl a asociácií pomohli zorganizovať akciu s názvom Týždeň Európy. Vďaka pobytu si nezlepšili len svoje jazykové znalosti, ale získali aj jedinečnú životnú skúsenosť. Takéto činnosti bezpochyby prispievajú k napredovaniu Európy.

(Zdroj: http://ec.europa.eu/news/culture/090812_sk.htm)

Hej, učitel!

Výsledky prieskumu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) ukazujú, že učitelia strácajú motiváciu a nedisciplinovaní žiaci ich oberajú o 13 % vyučovacieho času.

S končiacimi sa letnými prázdninami sa nielen žiaci, ale aj učitelia pripravujú na začiatok nového školského roku. OECD nedávno uverejnila výsledky medzinárodného prieskumu o výučbe a vzdelávaní. Prieskum sa uskutočnil v 23 krajinách, 15 z nich sú členské štáty EÚ. EÚ prieskum podporila v nádeji, že zodpovedným orgánom v oblasti školstva prinesie konkrétne myšlienky ako podporiť približne 6,25 milióna učiteľov v EÚ. Na rozdiel od predchádzajúcich prieskumov OECD, ktoré mapovali výsledky žiakov, tento bol zameraný na učiteľov a riaditeľov škôl. Výsledky slúžili na vôbec prvé medzinárodné porovnanie vzdelávacieho prostredia a pracovných podmienok učiteľov.

Traja zo štyroch učiteľov sa vyjadrili, že im chýba motivácia zlepšovať kvalitu výučby. Ďalší výsledok ukázal, že až na troch z piatich škôl naruša vyučovací proces neprimerané správanie nedisciplinovaných žiakov. Učitelia v Írsku, Portugalsku, Španielsku a Taliansku sa sťažovali na nesytematické hodnotenie či posudzovanie ich práce. Tento poznatok by školské úrady mohli upozorniť na potrebu ohodnotenia a uznania vynikajúcich výsledkov. Vo všetkých krajinách, v ktorých sa uskutočnil prieskum, pociťujú nedostatok skúseného pedagogického personálu. Jednotlivé čísla sa však značne líšia, na jednej strane v Poľsku chýbajú učitelia na 12 % škôl, kým v Turecku sužuje tento problém až 78 % škôl. Podľa výsledkov prieskumu by vzdelávaciemu procesu a tým aj učiteľom a žiakom mohlo pomôcť, keby sa politici zamerali skôr na získané vedomosti, ako na učebné osnovy.

(Zdroj: http://ec.europa.eu/news/culture/090821_sk.htm)

Nedostatek pobídek a špatné chování žáků ve třídě oslabují efektivitu učitelů

Podle zprávy OECD vypracované s podporou Evropské komise se tři učitelé ze čtyř domnívají, že nejsou motivováni ke zlepšování kvality výuky, a ve třech školách z pěti narušují žáci svým špatným chováním průběh vyučování. Zpráva vychází z nového mezinárodního průzkumu o výuce a učení (TALIS) provedeného ve 23 zemích z celého světa. Poprvé jsou uveřejněny mezinárodně srovnatelné údaje o podmínkách, ve kterých pracují učitelé na školách.

Zpráva „Vytváření efektivního prostředí pro výuku a učení“ vychází ze závěrů průzkumu TALIS a obsahuje tato zjištění:

- V Austrálii, Belgii (Vlámsku), Dánsku, Irsku a Norsku uvádí více než 90 % učitelů, že za zlepšení kvality své výuky neočekávají žádnou odměnu.
- V Bulharsku a Polsku jsou učitelé méně pesimističtí, avšak stále téměř polovina z nich není motivována ke zlepšení.
- V Estonsku, Itálii, na Slovensku a ve Španělsku se více než 70 % učitelů na nižší sekundární úrovni vzdělávání domnívá, že u nich ve škole vyrušování žáků v hodině narušuje výuku „do určité míry“ nebo „ve velké míře“.
- V průměru 38 % dotazovaných učitelů uvedlo, že se jejich škola potýká s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. V Polsku se tento problém týkal pouze 12 % škol. Naopak v Turecku byl tento nedostatek pociťován v případě 78 % škol. Učitelé průměrně věnovali 13 % času ve třídě udržováním kázně. V Bulharsku, Estonsku, Litvě a Polsku se tímto způsobem promarní méně než 10 % výuky.
- Kromě vyrušování v hodině byly zmíněny další faktory negativně ovlivňující výuku: záškoláctví (46 %), pozdní příchody (39 %), hrubé a urážlivé vyjadřování (37 %) a zastrašování nebo urážení ostatních žáků (35 %).
- Kromě nedostatečné motivace ke zlepšení nejsou učitelé v některých zemích ani systematicky hodnoceni a nedostávají žádnou zpětnou vazbu ke své práci. Týká se to více než 25 % učitelů v Irsku a Portugalsku, 45 % ve Španělsku a 55 % v Itálii.

Hlavním poučením pro další strategickou činnost je, že vzdělávací instituce musí učitele lépe motivovat. V mnoha zemích neexistuje souvislost mezi hodnocením práce učitelů a jejich odměňováním a uznáváním, a pokud taková souvislost existuje, obvykle není příliš výrazná. Průzkum obecně ukazuje, že by činitelé odpovědní za plánování vzdělávací činnosti mohli účinněji podpořit učitele a zlepšit výsledky žáků, pokud by se veřejnost i tvůrci politik zaměřovali méně na kontrolu zdrojů a vzdělávací obsah a více na studijní výsledky.

TALIS je nový mezinárodní průzkum OECD o výuce a učení. Jedná se o první mezinárodní průzkum, který se zaměřuje na vzdělávací prostředí a na pracovní podmínky učitelů ve školách. Zabývá se faktory, které ovlivňují učitele a jejich práci, vnímanými optikou ředitelů škol i samotných učitelů. Průzkum se uskutečnil s podporou Evropské komise a zapojilo se do něj 23 zemí: Austrálie, Rakousko, Belgie (Vlámsko), Brazílie, Bulharsko, Dánsko, Estonsko, Maďarsko, Island, Irsko, Itálie, Korea, Litva, Malajsie, Malta, Mexiko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Turecko. V každé zemi bylo namátkou vybráno 200 škol. Ředitel školy a 20 namátkou vybraných učitelů z každé školy vyplnili dotazníky.

Komise požaduje Evropu bez tabákového kouře do r. 2012

Evropská komise přijala v létě návrh doporučení Rady, které vyzývá členské státy, aby do r. 2012 přijaly zákony, které ochrání občany před tabákovým kouřem. Tabák je stále nejčastější jednotlivou příčinou předčasného úmrtí a vzniku chorob v Evropské unii. Podle konzervativních odhadů v r. 2002 zemřelo v evropské pětadvacítce 79 000 dospělých, včetně 19 000 nekuřáků, následkem toho, že byli vystaveni tabákovému kouři doma (72 000) a na pracovišti (7 300).

Program Erasmus Mundus

Evropská komise již poskytla téměř 10 000 nových stipendií pro akademický rok 2009–2010 v rámci programu Erasmus Mundus. 8 385 studentů a vysokoškolských pedagogů přijede do Evropy studovat nebo vyučovat. 1 561 Evropanů stráví semestr na partnerské vysoké škole v některé ze zemí mimo Evropskou unii.

Velikosti a tvary ovoce

V létě přestali platit předpisy Evropské unie týkající se velikosti a tvaru mnoha druhů ovoce a zeleniny. Byly zrušeny zvláštní normy pro prodej 26 druhů ovoce a zeleniny. Komise tímto krokem především racionalizovala a zjednodušila předpisy EU a odstranila zbytečnou byrokracii. Normy zůstaly zachovány pro 10 druhů ovoce a zeleniny, mj. pro jablka, jahody a rajčata. Ale i v případě těchto 10 druhů se mohou členské státy rozhodnout, zda jejich prodej povolí či ne. Musí je však označit tak, aby je bylo možné rozeznat od produktů kategorií „extra“, „I. jakost“ a „II. jakost“. Jinými slovy, díky novým předpisům je možné povolit maloobchodní prodej všech druhů ovoce a zeleniny bez ohledu na jejich velikost a tvar.

EU podpořila propagaci zemědělských produktů 28 milionů eur

Evropská komise schválila 16 programů z 12 členských států na poskytování informací o zemědělských produktech a jejich propagaci v Evropské unii. Celkový rozpočet programů v délce jednoho až tří let činí 62,1 milionu eur, z nichž příspěvek EU představuje 27,8 milionu eur. Vybrané programy se týkají ekologických produktů, mléčných produktů, masa, vína, ovoce a zeleniny, olivového oleje, medu a květin. Na programech se podílejí Belgie, Finsko, Francie, Itálie, Lotyšsko, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko a Spojené království.

Češi se nejméně ze všech Evropanů zajímají o ekologičnost kupovaného výrobku

Podle v létě zveřejněného průzkumu Eurobarometru čtyři z pěti Evropanů uvádí, že se zajímají o to, jaký má výrobek, který kupují, vliv na životní prostředí. Největší ohledy na životní prostředí berou obyvatelé Řecka, kde 90 % dotázaných uvedlo, že dopad produktu na životní prostředí hraje důležitou roli při rozhodování o jeho koupi. Evropané byli v tomtéž průzkumu rovnoměrně rozděleni, pokud jde o tvrzení výrobců o vlivu jejich produktů na životní prostředí. Téměř polovina zastává názor, že kombinace vyšších daní z produktů poškozujících životní prostředí a nižších daní v případě produktů, které jsou k životnímu prostředí šetrné, by byla pro ekologické produkty tou nejlepší reklamou.

Ve zveřejněném průzkumu Eurobarometer o přístupu Evropanů k udržitelné spotřebě a produkci valná většina občanů EU (83 %) uvedla, že dopad produktu na životní prostředí hraje důležitou roli při rozhodování o jeho koupi. Nejvíce se při takovém nákupu rozhodují Řekové (92 %), zatímco na posledním místě jsou Češi (62 %).

Třetí ročník soutěže pro mladé překladatele z EU

Registrace třetího ročníku soutěže Juvenes Translatores pro střední školy v EU končí **20. října 2009**. Mladí překladatelé budou mít možnost vyzkoušet si své schopnosti při překladu textu z jazyka, který si zvolí, a také vyhrát cenu. Stále oblíbenější soutěž proběhne způsobem, který se již osvědčil v předchozích dvou ročnících.

V první fázi se střední školy ze všech členských států zaregistrují prostřednictvím formuláře, který je k dispozici on-line na internetových stránkách soutěže <http://ec.europa.eu/translatores>. Ze všech škol zaregistrovaných z každého členského státu bude vybráno několik, a to náhodně pomocí počítače. Ve druhé fázi by každá škola měla předložit jména nejvýše pěti studentů narozených v r. 1992. Studenti by si zároveň měli vybrat jazyk, ze kterého a do kterého budou překládat. Mohou si vybrat jakýkoli z 23 úředních jazyků EU (například z polštiny do rumunštiny nebo z maltštiny do finštiny).

Soutěž se bude konat 24. listopadu 2009, přičemž překládat se bude ve stejnou dobu ve všech členských státech pod dohledem škol. Soutěžící budou mít dvě hodiny na překlad textu, který bude školám zaslán těsně před začátkem soutěže. Účastníci soutěže mohou používat slovníky, ne však elektronická zařízení.

SOFISTIKOVANÁ RETROSPEKCE STUDENTSKÉ ODBORNÉ ČINNOSTI

Bazální, racionální taktika a strategie studentské odborné a vědecké činnosti na naší škole je jednoznačně signifikantní, přitom rigorózní a má svým způsobem historickou relevantní hodnotu.

Její úspěšná koncepce vychází z těchto akcentovaných priorit:

1. Úspěšně vytipovat ctižádostivé, cílevědomé, zároveň flexibilní a pozitivně motivované studenty, především prospěchově nadprůměrné s adekvátním entuziasmem pro danou věc a s nezbytnou dávkou tvůrčí myšlenkové invence.
2. Tyto studenty cíleně akvírovat a angažovat je do odborné činnosti, vést je k samostatnému kreativnímu myšlení a aktivní schopnosti řešit vědecko-výzkumnou problematiku.
3. Kontinuálně s těmito talentovanými studenty metodicky pracovat tak, aby byli schopni pregnantně kon-

Jak se nám to povedlo?

Pozorní posluchači

- cipovat vlastní odbornou práci po formální, věcné i graficko-ilustrační stránce a napomáhat tak zároveň rozvoji jejich osobnosti.
4. Odbornou interpretaci a diskusní obhajobou úspěšně vstoupit do krajského respektive celostátního soutěžního kola SOČ.
 5. Svými odbornými pracemi se výborně prezentovat v konkrétním specifickém konkurenčním prostředí a vytvořit si tak prestižní image a náležitý kredit.
 6. Konečně tím i pozitivně reprezentovat školu.

Nyní k dosaženým výsledkům SOČ ve školním roce 2008/2009:

1. Do školního kola bylo celkem přihlášeno dvanáct odborných prací, na kterých se podílelo sedmnáct studentů.

2. Žáci soutěžili ve čtyřech odborných sekcích: 04 biologie, 06 zdravotnictví, 07 zemědělství, lesnictví a veterinářství, 012 tvorba učebních pomůcek.
3. Vítězi jednotlivých skupin se stali tyto studenti:
 - v sekci 04 Lenka Benediktová obhajovala problematiku a rachnoentomologie, systematické zařazení, biologické vlastnosti a chovatelské aspekty kudlankových druhů
 - v sekci 06 Klára Niederlová a Dana Michalcová se orientovaly na epidemiologii bakteriálního onemocnění lidí
 - v sekci 07 Michaela Maroušová a Martina Votípková komentovaly hipologicko-ortopedickou problematiku
 - v sekci 012 Petr Hronek a Miroslav Kouba věnovali scénář své práce řezu automobilních technologií
4. Tyto vítězné dvojice postoupily do krajského kola, které se konalo ve druhé polovině května v Domě dětí a mládeže v Českých Budějovicích.
5. V silném konkurenčním oblastním zastoupení jsme úspěšně obsadili ve třech sekcích vždy první postupová místa. V biologické kategorii studentka obsadila nehodnotitelné místo.
6. Z těchto prvních míst v krajském kole se naši žáci delegovali do celostátního kola, které se konalo 12.–14. června ve Dvoře Králové, kde jsem byl též přítomen.
7. Ve 32leté historii studentské odborné činnosti na škole se jedná nesporně o mimořádně prominující počín a jde tedy téměř o triumfální úspěch.

8. V každé sekci v celostátním kole SOČ bylo 16–18 referujících studentů ze všech regionů ČR, kteří prezentovali svou odbornou práci a v diskusi pak tato odborná témata obhájili.

„V zápalu boje“

9. V sekci zemědělství, lesnictví a veterinářství se umístily Maroušová a Votípková na hodnotném čtvrtém místě s referátem o anatomii a patologii pohybového ústrojí koní a jeho ortopedické úpravě včetně způsobu podkování.
10. V sekci zdravotnictví se dívky Niederlová a Michalcová s odbornou prací o incidenci, etiologii vzniku, patogenetickém vývoji, klinických formách, symptomatologii, terapii a prevenci leprozního onemocnění lidí obsadily až jedenácté místo.
11. V sekci tvorby učebních pomůcek se chlapci z oboru mechanizace a dopravy, Kouba a Hronek, umístili s prací o řezu technologickými komponentami Citroenu BX na uspokojivém pátém místě.
12. Mám zato, že cílenou intencí žáků vstoupit do oblastního, ale především do celorepublikového soutěžního kola, je nutno predikovat správný výběr aktuálního nosného tématu, založeného na těsné interakci s česko-budějovickou univerzitou, tedy s některými fakultami, jako např. přírodovědeckou, zdravotně sociální, ekonomickou či agronomickou, nebo být v úzkém kontaktu s Biologickým centrem, tedy s jednotlivými ústavu Akademie věd. Indikované možnosti spolupráce jsou téměř ideální, jen je akceptovat a racionálně využít. Není to tedy pouhá hypotéza. Totiž práce studentů koncipované pouze na kompilační bázi bez dalšího transferu jsou

Nad společnou prací

vágní, postrádající odbornou validitu a nemohou tudíž aspirovat na vítězné umístění. Taková je proklamovaná koncepce ústředního Institutu mládeže a České učené společnosti pro středoškolské studenty.

13. Toto je zákonitý imperativ, protože všechny přední místa v celostátní soutěžní konferenci náleží studentům, jak jsem mohl bezprostředně registrovat, kteří reprezentují tuto týmovou vědecko-výzkumnou cestu spolupráce, mající charakter aplikovaného výzkumu.

Petr představuje učební pomůcku

14. Pro ilustraci uvádím, že na prvním místě v sekci zemědělství se umístila gymnaziální dívka Novosedná z Prahy na téma Vliv brassinosteroidů na fotosyntetické a morfologické charakteristiky různých genotypů ploidin, které zpracovávala ve spolupráci s výzkumným týmem Přírodovědecké fakulty UK a Výzkumného ústavu rostlinné výroby v Ruzyni. Druhé místo s názvem Hydrobiologické inventarizace lotických systémů v pramenité oblasti Luka obsadil žák SOŠ zemědělské ze Šumperka, který věnoval svoji práci při zpracování této práce výzkumnému týmu Vědeckého ústavu pro pastvinářství v Šumperku.

Konečně třetí oceněné místo náleželo Lukáši Kozubíkovi, který přednesl práci k Odradonování vody pomocí kapalných sorbentů. Student navštěvuje SOŠ chemickou v Pardubicích a výsledky jeho práce jsou součástí výzkumné etapy na VŠ chemicko-technologické tamtéž.

Samostatně vystoupit chce odvahy

Pro úplnost první místo v sekci zdravotnictví obsadila dvojice Květoň a Drábková z VOŠ zdravotnické z Hradce Králové, která prezentovala aktuální mikrobiologickou problematiku o Methicillin resistant Staphylococcus aureus. Tato studie vznikla za úzké odborné spolupráce s hradeckou Vojenskou lékařskou akademií.

15. Je nesporné, že uvedené a dosažené výsledky jsou nejen dokumentací integrované spolupráce mezi autory jednotlivých prací a jejich konzultanty, ale i mého poradenství, jakožto koordinátora této činnosti.

Domnívám se, že získané zkušenosti a poznatky z této celostátní studentské konference explicitně žáci využívají nejen v dalším jejich studiu, ale i v budoucím profesním životě nebo eventuální vědecké práci.

Mám-li analyticky preparovat retrospektivní bilanci své šestileté metodicko-koordinační a meritorní činnosti v rámci SOČ, potom se mohu transparentně pochlubit následujícími chronologickými výsledky. (V této strukturní diverzifikaci uvádím pouze studenty, kteří se úspěšně etablovali v celorepublikovém soutěžním kole.)

1. Žák Gargel se v Holešově v r. 2004 umístil s veterinárním tématem o parazitárním původci *Otodectes cynotis*, způsobující zánětlivé afekce zvukovodu psů a koček, na pěkném čtvrtém místě.
2. S aktuální problematikou a chovem ještěřů v domácím prostředí se studentky Součková a Pejchová celostátního kola v r. 2005 v Opavě nezúčastnily vůbec, i když dle mého soudu měly potenciální naděje na přední umístění.
3. V následném r. 2006 v Karlových Varech žák Zajíc obhájil páté místo za problematiku epidemiologické incidence a prevalence meningokokové meningitidy lidí. Rok po té stejný student s touto odbornou prací a další studií o robotizaci dojení byl dokonce akceptován Českou učenou společností.

Radost a ocenění

4. Veronika Hlávková v r. 2007 v Prostějově s hipologickou problematikou výcviku remontních koní obsadila až třinácté místo.
5. Rok poté jsme bohužel neměli potřebné válečnické štěstí, abychom se proponovali na celostátní výsluní. Není totiž každý den posvícení, praví staročeské úsloví.
6. Za dobu méj kariéry nejvyšší ocenění a satisfakce v rámci historie SOČ byla deklarována právě letos.

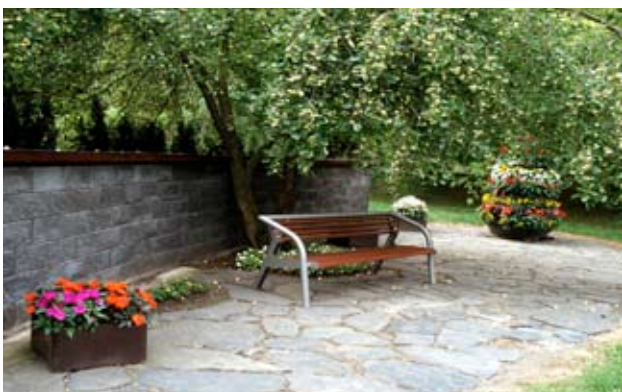
Na závěr mi dovolu, abych nastínil stále aktuální filozofickou sentenci, že je třeba při dosažení kulminačního úspěchu odejít z této školní scény a uvolnit místo jiným, kteří naváží na dosažené úspěchy a dovedou SOČ k žádoucí dokonalosti.

Dvacetileté specifické zkušenosti budu i nadále přinášet na oltář SOČ, neboť jsem členem krajské komise a byl jsem také v celostátní hodnotící komisi a nyní eminentně usiluji o další republikové angažmá.

MVDr. Josef Haták, SOŠ České Budějovice

LETNÍ FLORA OLOMOUC 2009

Koncem školních prázdnin přivítalo návštěvníky výstaviště slunné počasí a potěšily překrásné květy mečíků, jiřinek, růží, lilií, trvalek, balkonovek – i květinami nádherně odekorované historické vázy, bylinkové koše. Zavoněla přehlička léčivých, aromatických a kořenových rostlin, nechyběly školkařské výpěstky – ale ani nabídka letního ovoce a zeleniny. Přírodním půvabem zaujala expozice trav a vřesů kombinovaná s dřevěnými plastikami. A kdo chtěl s tou krásou zažít i trochu ticha, prošel se po Botanické zahradě a rozáriu.

ODBORNÝ KURZ LANŠKROUNSKÝCH STUDENTŮ

Součástí učebních osnov pro 3. ročníky je tzv. odborný kurz, který na Střední zemědělské škole v Lanškrouně proběhl od 18. do 22. května. Naši studenti měli možnost získat nové poznatky od externích odborníků nebo na vlastní oči posoudit, zda opravdu teoretické znalosti odpovídají těm praktickým. V rámci odborného kurzu navštívili studenti 3. ročníku řadu různých podnikatelských subjektů souvisejících se zemědělstvím v okrese Ústí nad Orlicí. Hned v úvodu bych jménem školy ráda poděkovala **Agrovenkovu o. p. s.**, společnosti, která finančně zajistila celou akci a studentům odborné exkurze umožnila.

Malá skupinka studentů zemědělského provozu v pondělí vyrazila s Ing. Račanským do společnosti Klas Nekoř a.s. a poté do firmy Marek v Helvíkovicích za zemědělskou technikou. Následovala ZAS Bystřec a farma pana Vaníčka také v Bystřeci, kdy studenti mohli srovnat zemědělskou velkovýrobu s malovýrobou.

V úterý exkurze pokračovali do mlékárny Chocení a do výroby krmných směsí v Běstovicích. V odpoledních hodinách studenti viděli práci dojícího robota na farmě Řetová patřící k ZD Sloupnice a následovala farma pana Staňka ve Svatém Jiřím.

Středa byla zasvěcena ZOD Žichlínek – pod vedením Ing. Rabase se studenti zajímali zejména o kruhovou dojírnu a mechanizační dílny. Den byl ukončen návštěvou sušičky na obilí v Damníkově.

Ve čtvrtek, jak se již stalo tradicí, proběhl na školním statku embryotransfer u dojnic pod vedením Ing. Hrušky z firmy Bovet a. s. Odborný kurz byl ukončen exkurzí do Veterinárního a asanačního ústavu Žichlínek a odbornou přednáškou MVDr. Vindušky, který má na starosti chov prasat na farmě v Sázavě náležící pod ZOD Žichlínek.

Studenti byli s náplní odborného kurzu nadmíru spokojeni, jak sami říkali, pomohlo jim to utřídit znalosti a udělat si vlastní názor na různé technologie využívané v chovech zvířat. Závěr patří díkům všem, kteří se na odborném kurzu podíleli i přes svou velkou pracovní vytíženost, dále těm, kteří otevřeli brány svých hospodářství a podniků, a tak dovolili studentům nahlédnout do světa zemědělského podnikání. A ještě jednou velký dík Agrovenkovu o.p.s.

Ing. Miluše Klížová, SZeŠ Lanškroun

KADAŇSKÉ AKTIVITY

Na konci června pořádala Střední odborná škola služeb a Střední odborné učiliště v Kadani již 10. ročník soutěže s ekologickou tematikou. Soutěž byla určena studentům 2. ročníků středních škol bez ohledu na odbornost.

V chemické laboratoři družstva prováděla rozbory vody a v biologické laboratoři poznávala faunu a flóru Kadaňska.

Velkou součástí soutěže byla terénní část. Na výsypkách Severočeských dolů a.s. posuzovali soutěžící půdu a hlavně byli seznámeni s krásnou krajinou, která vzniká na rekultivovaných plochách, ať už se jedná o pole, les, či vodní plochy. Co člověk na jedné straně zničí, umí navrátit zpět, neboť se zatím bez uhlí neobejdeme.

Žáci studijního oboru agropodnikání se zaměřením na ochranu a tvorbu životního prostředí naší školy se na konci června zúčastnili zajímavé praxe. Odjeli do Národního parku Šumava, konkrétně do oblasti Jeleních vrchů poblíž

Nové Pece. Zde vyčistili 5km úsek Schwarzenberského plavebního kanálu. Tato národní technická památka sloužila k plavbě dřeva ze Šumavy jak na Prahu, tak na Vídeň.

Dnes je to turistická zajímavost s občasnou ukázkou této dopravy dřeva. Potěšující je, že vyčištění kanálu bylo provedeno bez nároku na finanční odměnu a za cenu vlastní dopravy a stravování.

A na závěr – jak se vyjádřili žáci – pomohli a nelitovali práce a nákladů.

Ing. Pavel Sekera
SOŠS a SOU Kadaň

ÚSPĚCHY KOVÁŘŮ Z JAROMĚŘE

Střední škola řemeslná v Jaroměři si v těchto dnech připomíná 123 let od svého založení. Ve své minulosti vychovávala šikovné řemeslníky a zdatné odborníky. Není snadné udržovat a pokračovat ve vysoké úrovni.

V dnešní době lze říci, že se za úroveň výsledků nemusíme stydět ba naopak. Toto tvrzení je podloženo konfrontací s jinými školami a v i soutěžích pravidelně obsazujeme přední místa. Obsadit přední místo není snadné, ale být na těchto postech pravidelně vyžaduje velké úsilí, zápal a nadšení.

Jedno z dlouhodobých řemesel vyučovaných na SŠŘ v Jaroměři je řemeslo kovářské.

Ve dnech 29. a 30. srpna 2009 na Mezinárodním setkání uměleckých kovářů na hradě Helfštýně získali žáci naší školy několik ocenění. „Barokní zámek“ žáka Jana Frydrycha byl ohodnocen třetím místem. Další práce „Renesanční luneta“ Miroslava Richtera získala nejvyšší ohodnocení, a to

první místo. Odborníci prohlásili, že to není kopie, ale falzifikát. Oceněna byla také naše škola za soubor představených prací žáků a získala třetí místo. Uběhl týden a 5. září dva naši žáci Miroslav Richter a Čeněk Mach změřili své síly se zástupci dalších škol v krásném prostředí historické kovárny v Těšanech. Pro tuto soutěž bylo vyhlášeno téma „Pohyb a zvuk“. Žáci Miroslav a Čeněk vykovali klepadlo a tento výrobek byl porotou vybrán na první místo!

Chci touto cestou poděkovat žákům za kvalitní výrobky a mistrům za výuku žáků.

Zdeněk Vitek, SŠŘ Jaroměř

VINAŘSKÉ CENTRUM SÁDEK

nabízí spolupráci školám

Vinařství Sádek je součástí katastru obce Kojetice na Moravě (bývalý okres Třebíč, 420–480 m n. m.). Vinohrady pod hradem Sádek jsou chráněné ze tří stran lesem a pro pěstování révy vinné mají velmi dobré podmínky. Celá viniční trať má 20 ha, osázeno je 3,8 ha.

Už stará vojenská mapa z r. 1756 (Zemský archiv v Brně) uvádí u Sádeckého dvora rozsáhlé vinice. Postupem času ale vinohrady ustupovaly jiným plodinám a tato vinařská tradice byla téměř zapomenuta. V roce 1987 se začala psát novodobá historie vinařství pod Sádkiem. Po přípravě pozemků byla provedena v r. 1989 první výsadba, následně další v letech 1992, 1999, 2001, 2003, 2004, poslední v r. 2009 (1 ha německé odrůdy Solaris). Vedení je rýnsko-hesenské, střední.

V roce 2005 byla vysazena naučná vinařská stezka s celkem 40 odrůdami: Frankovka modrá, Dornfelder, Muškát Ottonel, Blauburger, Rýnský Ryzlink, Cabernet Sauvignon, Rulandské bílé, Merlot, Chardonnay, Svatovavřínecké, Veltlínské zelené, Bianca, Rulandské modré, Rulandské šedé, Kerner, Petra, Ortlíbské žluté, Scheurebe, Malbec, Portugalské bílé, Damascenka, Čabaňská perla, Muškát žlutý, Kadarka modrá, Veltlínské červenobílé, Prauchtraube, Modrý Janek, Vítka, Kamenorůžák bílý, Semillon, Malinger, Arkadia, Bouvierův hrozen, Festivalnyj, Lagrein Dunkel, Královna vinohradu, Irsai Oliver, Prima, Agni,

RW 10. Návštěvník se může seznámit se způsoby řezu révy vinné, je zde ukázka 14 způsobů (uvádí se, že ve světě je známo celkem 17 způsobů řezu révy vinné).

Východím bodem naučné vinařské stezky jsou akátové pergoly typu „Trento“, na které je vyvedeno 40 různých odrůd révy. Množitelství materiál poskytly genobanky významných vinařských ústavů kontinentu. Všechny odrůdy jsou rodu Vitis a mnohé z nich jsou ojedinělé vzhledem ke svému dávnému původu, především z Proles pontica a nacházejí se jen na několika málo místech světa (Damascenka, Muškát žlutý, Modrý Janek). Jiné jsou většinou vinařského světa běžně známy jako moštové odrůdy k výrobě vín (Ryzlink rýnský, Veltlínské zelené, Cabernet Sauvignon). Další z rodu Vitis jsou prezentovány nové odrůdy (Bianca, Festivalnyj) vhodné pro ekologické pěstování. Všechny odrůdy jsou barevně zobrazeny a popsány.

Vinařská stezka pokračuje ukázkou různých typů řezu a vedení révy vinné, počínaje kordony a konče moderním dvouetážovým ženevským závěsem. Téměř dvoukilometro-

vé putování zdejšími vinicemi je ukončeno degustací vín místních i vín z jiných oblastí naší Moravy.

Součástí vinohradů jsou sklepy, kde se běžně zpracovává 200 hektolitrů převážně bílého vína. V areálu se nachází vinařské a kulturní centrum, včetně hotelu (podpořeno z programu SAPARD).

V létě 2008 byla slavnostně otevřena zahrada léčivých rostlin tradiční čínské medicíny s více jak čtyřiceti druhy převážně mírného pásma a je součástí naučné stezky. V problematice léčivých rostlin spolupracujeme se zahradnickou fakultou MZLU v Lednici. Na podzim pak byla provedena výsadba tradičních odrůd jabloní a hlohu Vysočiny.

Vinařské centrum Sádek se stalo kulturním a společenským centrem našeho kraje a naším cílem je postupná obnova jeho okolí. Významnou událostí bylo i zvolení zdejší lípy Stromem roku 2006. V odborné oblasti chceme využít vinařství jako vědecké stanice, která se zabývá problematikou pěstování révy vinné v okrajových oblastech. V oblasti kulturní jsme zahájili projekt Sádecká iniciativa – obnova drobných sakrálních památek v okolí. Věnujeme se i otázkám cestovního ruchu a naším cílem je zapojení škol a studentů do všech uvedených aktivit. Vinařské a kulturní centrum Sádek je také mezi zakládajícími subjekty

místní akční skupiny Podhorácko, která se bude ucházet o projekty v rámci programu EU Leader.

Snažíme se obnovit zdejší tradice, na které se mnohdy již zapomnělo. Vždyť v nedaleké Rokytnici nad Rokytnou byl ještě v 17. století pivovar a lze předpokládat, že se zde pěstoval i chmel. Zájemcům o vinařské centrum doporučujeme internetové stránky <http://vinohrady-sadek.cz>. Na této adrese jsou kontakty pro objednání na vinařskou stezku a informace o programu.

Školám nabízíme možnost exkurzí a školních výletů v rámci projektu „Réva není jen víno“. Jedná se o návštěvu vinařské stezky, ukázky řezu révy vinné, seznámení s výrobou vína. Tyto exkurze jsou vhodné prakticky pro všechny typy škol a můžeme připravit i další program na přání. Uvítáme i možnost spolupráce v rámci praxí studentů ve vinařství i v hotelu, a to nejen pro obory se zaměřením na zemědělství, ale také pro obory hotelových škol a cestovního ruchu. Otevření jsme rovněž spolupráci s dalšími organizacemi.

Ing. Lubomír Lampíř, Ph.D., Jarmila Doudová
Vinařství Sádek Kojetice na Moravě
Ing. František Muška, Ph.D., Brno
prof. Ing. Pavel Valíček, DrSc., Martínkov

AUTOMATY NA ČERSTVÉ KRAVSKÉ MLÉKO

Příklad nové možnosti odbytu mléka z Itálie může být inspirativní i pro české a slovenské chovatele dojníc.

Biofarma Azienda v lokalitě Roteaglia, Castellarano a Sassuola na severu Itálie uvedla do provozu automaty na čerstvé kravské mléko. Biofarma klade především důraz na zajištění maximálního komfortu pro chované dojnice, což zmiňuje také v reklamním sloganu na prodej mléka. Dalším důvodem, proč se chovatelé rozhodli takovým způsobem propagovat svoji produkci, je podle jejich názoru skutečnost, že lidé již vůbec neznají, jak vypadá a chutná přírodní, husté kravské mléko. Konzistence mléka je odlišná, je bohaté na vitamíny a minerální soli, není nijak tepelně ani chemicky upravované.

Nadojené mléko farmář přefiltruje a zchladí na 2 až 4 °C, přelije do 200 litrových nádob a chladiřským vozem rozváží do automatů. Mléko je jednou měsíčně kontrolované a analyzované kompetentním veterinárním lékařem. Každých 24 hodin se z automatu neprodané mléko vyprázdní a po vyčištění zásobníku se nahradí čerstvým.

Funkce automatu je velmi jednoduchá. V pravé části jsou ve vitríně k dispozici plastové a skleněné lahve, skleněné stojí 0,5 a plastové 0,2 €. Každá řada lahví je označena číslem. Po vhození mincí uvede zákazník na displeji číslo řady a příslušná láhev vypadne. Následně se otevře nerezový kryt, do kterého se vloží láhev a naprogramuje množství mléka. Protože jsou lahve litrové, dává se buď 0,5 nebo 1 l. Prázdná láhev vypadne i s uzávěrem, kterým se potom naplněná láhev uzavře. Cena jednoho litru mléka z automatu je 1 €. V obchodech se přitom cena 1 litru baleného mléka pohybuje okolo 1,5 € i více. Automat na mléko je umístěn v dřevěné chatce, která stylově zapadá do okolního horského prostředí. Kromě automatu je zde integrován ještě zásobník na papírové ubrousky na otření lahví a rukou zákazníků. V rohu dřevěného přístřešku je umístěn kamerový systém na ochranu automatu.

Slovenský chov, 2008, č. 12, s. 10
Zdroj: Agronavigátor.cz

PROMĚNY MATEMATIKY ZA POSLEDNÍ PŮL STOLETÍ

(opožděná poznámka k začátku školního roku)

S výukou matematiky byly, jsou a zřejmě budou stále problémy, i když ne vždy ryze matematické. Vyplyvá to z glosy, kterou jsou našel při listování staršími čísly odborného časopisu Chemical+Engineering News.

Rok 1960: Dřevorubec prodává náklad dřeva za 100 dolarů. Těžební náklady představují čtyři pětiny z této ceny. Jaký je jeho zisk?

Rok 1970: Dřevorubec prodává náklad dřeva za 100 dolarů. Jeho těžební náklady jsou čtyři pětiny z ceny, tj. 80 dolarů. Jaký je jeho zisk?

Rok 1970 (množinová matematika): Dřevorubec vymění množinu D dřeva za množinu P peněz. Mohutnost množiny P je 100, každý její prvek stojí jeden dolar. Udělej 100 teček představujících prvky množiny P. Množina N těžebních nákladů obsahuje o 20 bodů méně než množina P. Znázor-

ni množinu N jako podmnožinu množiny P a odpověz na následující otázku: Jaká je mohutnost množiny Z zisku?

Rok 1980: Dřevorubec prodává náklad dřeva za 100 dolarů. Jeho těžební náklady činí 80 dolarů. Tvoje odpověď: podtrhni číslo 20!

Rok 1990 (cílená ekologická výchova): Zkrácením krásných lesních stromů vydělá dřevorubec 20 dolarů. Co si myslíte o tomto způsobu obživy? (Námět pro diskusi ve třídě: Jak se cítí lesní ptáci a veverky?)

Upravil - tes -

NÁRODNÍ ZEMĚDĚLSKÉ MUZEUM ZVE NA VÝSTAVY

NZM Ohrada – Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství

MECHY A LIŠEJNÍKY 2. 6. – 31. 10. 2009

Výstava v Loveckém zámku Ohrada u Hluboké nad Vltavou seznamuje návštěvníky s biologií mechů a lišejníků, jejich funkcí v přírodě a jejich praktickým využíváním v minulosti i současnosti, nastiňuje rovněž historii světové i české bryologie a lichenologie. Jsou zde vystaveny živé exempláře běžných i vzácných druhů těchto organismů i umožněno mikroskopické pozorování života v mechu.

Cílem výstavy je ukázat, že i zdánlivě bezvýznamné skupiny organismů mají v našem ekosystému své nezastupitelné místo a že při pozorném sledování lze v přírodě objevit téměř na každém kroku netušenou krásu.

NZM Kačina – Muzeum českého venkova

„MEZI RANČEREM A KOLCHOZNÍKEM“ 1. 6. – 31. 10. 2009

Výstava na Zámku Kačina u Kutné Hory „vypráví“ o současnosti a budoucnosti českého venkova. Podrobně seznamuje s různými podobami nejen českého zemědělství, ale i zemědělství ve vybraných evropských a mimoevropských zemích a podává celkový přehled o evropském a světovém zemědělství. Do tohoto rámce zasazuje i současnou situaci českého zemědělství.

Národní zemědělské muzeum Praha

DOBŘE JÍDLO, DOBRÉ PITÍ PRODLUŽUJE ŽIVOBYTÍ 18. 9. 2009 – 3. 1. 2010

Výstava o historii jídla, stravování a stolování v českých zemích, která se zabývá nejen vývojem stravovacích zvyklostí našich předků, ale zároveň proměnami míst, kde docházelo a dochází ke konzumaci jídla.

Národní zemědělské muzeum Praha

DŘEVO KRÁSNÝCH STROMŮ 30. 9. 2009 – 30. 6. 2010

Výstava umělce pracujícího s dřevem Martina Patříčného přináší ukázky „těla“ více než čtyřiceti našich známých stromů a také stovky exponátů – od obyčejné dřevěné kuličky až k velkému reliéfu... Nabízí možnost dotýkat se dřeva, přivonět k němu, sestavit kostky, namalovat hlavičku loutky, říznot si do dřeva i potěžkat blízkost, tušit domov...

Účast přislíbila i řada „dřevěných“ hostů.

PŮDA V ČESKÉ REPUBLICE

Blízký vztah člověka k půdě se odráží v mnohém, ať již jsou to četná úsloví, odborné definice, přirovnání a pranostiky nebo vzletné formulace či moudrá slova. Moudrá slova – „selský rozum“ – jsou zvláště potřebná dnes, kdy ničení a někdy až jakési pohrdání půdou vzbuzuje potřebu její větší zákonné ochrany.

Do této doby proto vhodně zapadlo vydání knihy *Půda v České republice*. Vydání je zajímavější o to více, že se na ní společně podílely rezorty Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství. Kniha je pokračováním ediční řady *Příroda České republiky*, kde první byla kniha *Voda v České republice*, po níž následovala *Krajina v České republice*. Předchozí publikace této řady vynikaly výpravností, srozumitelností textů i pro širší veřejnost, i estetickou úrovní (každá dvojstrana je vlastně samostatně graficky komponovaná a vyvážená) a v neposlední řadě cenovou dostupností. Je možno říci, že to vše se podařilo i v knize *Půda v České republice*.

Problematika půdy je nahlížena z celé řady aspektů. Jednotlivé části, kapitoly či podkapitoly, přitom psala celá řada odborníků, pochopitelně každý způsobem jemu vlastním. Důležitou roli pro konečnou formu díla sehrály posudky dvou renomovaných odborníků prof. Němečka a prof. Praxe.

Podívejme se na recenzované dílo z hlediska obsahu a grafické úpravy.

V knize je nejprve vysvětlen vývoj a rozdělení půdy z aspektu jejího historického využívání až po současnost. V další kapitolách je pojednáno hodnocení půdy jak z ekonomického, tak i z přírodního pohledu. Důležité je sledování vlastností půdy pomocí určujících indikátorů a stručný přehled biologie a mikrobiologie půdních systémů. Zdůrazněna je ochrana půdy, tolik aktuální v dnešní době, a to jak plošná, tak kvalitativní. Jsou hodnocena též zdravotní rizika, vyplývající např. z kontaminace půdy. Důležitý je souhrn legislativních předpisů platných v ČR a statistika, jež jsou uvedeny v přehledném tabulkovém provedení a grafech. Nastíněn je rovněž současný vliv státní politiky na půdu a krajinu i vliv pro nejbližší budoucnost, podchycen je vývoj legislativy v rámci EU. Pomocí úvahy je zde zmíněn postoj dnešní společnosti k dané problematice. Zajímavý nápad – přehled jednotlivých krajů České republiky je jakousi jejich regionální pedologií v kostce se všemi základními údaji o půdě, jejích hlavních typech, horninovém podloží, půdní mapkou kraje, fotografií profilu typické půdy v sondě a obrázkem zdejší krajiny.

Texty knihy provázejí mnohé zajímavé grafické prvky, které povzbuzují čtenářovu pozornost. Jsou to dokumentární i esteticky působivé velké i malé fotografie, reprodukce obra-

zů (např. i málo známých kreseb krajiny s půdními profily Zdeňka Buriana), grafy a mapky, dále barevně zdůrazněné texty, nazývané boxy, které fungují jako doplňky k některým kapitolám nebo přispívají k obsahu knihy. Co určitě upoutá každého, kdo si knihu otevře a zalistuje v ní, jsou kresby legendy českého kresleného humoru – Vladimíra Renčina. Ty nás s osobitou filosofií svého tvůrce v knize provázejí a reagují na citlivá ekologická témata. Přispívají k lepší „stravitelnosti“ publikace a jejich výběr je třeba ocenit.

Za určitý nedostatek knihy můžeme považovat rozdílnou úroveň srozumitelnosti jednotlivých částí. Dominují však texty, které jsou v pravém slova smyslu populárně vědecké, čtivé a vhodné pro laika se středoškolským vzděláním. Přiřadil bych k nim i ty, které pojednávají o obtížnějších tématech jako je legislativa a státní politika ochrany životního prostředí. Některé kapitoly svým pojetím odpovídají vysokoškolské učebnici. Jsou tu ale i texty, které se podobají zkráceným vědeckým studiím s obvyklými odkazy na literaturu a obrázky v textu, což již poněkud vybočuje z rámce obdobných publikací. Lze i namítnout, že fotografická dokumentace některých jevů, např. eroze, zábory půdy, znečištění a sanace, meliorace a rekultivace by mohly být nápaditější a názornější. Je též škoda, že nebyla využita databáze z projektu CORINE Land Cover, který byl v České republice řešen v rámci regionálního programu PHARE pro životní prostředí a zahrnuje i zemědělské a lesní půdy.

Celkově lze knihu hodnotit velmi příznivě, stane se určitě kompendiem sloužícím v mnoha uživatelských skupinách – od zájemců o přírodu a studenty, po pracovníky v oborech zemědělství, ochrany přírody, zdravotnictví i další specializované odborníky.

Kniha má 256 stran. Text je provázen řadou ilustrací, má anglické resumé, slovník zkratk, biografii autorů a editorů a obsáhlý soupis užité a doporučené literatury. Velmi cenný je rejstřík, který značně zvyšuje užitnou hodnotu knihy. Maloobchodní cena je 555,- Kč, podstatně levněji pak v internetovém knihkupectví. Zakoupení publikace je možno vřele doporučit.

Jakub Kulháněk
student Ekologického gymnázia v Praze

PODZIMNÍ SETKÁNÍ ŠKOL OBNOVY VENKOVA NA ŠUMAVĚ

Ve dnech 11.–13. listopadu 2009 proběhne v Kulturním domě v Klenčí pod Čerchovem setkání škol obnovy venkova (ŠOV). Tato připravovaná akce naznačuje, že vzniká zajímavá tradice každoročního neformálního setkání institucí, které se zabývají systematicky obnovou a rozvojem venkova.

V minulých ročnících (loňské setkání se konalo v Hořicích) se na půdě vybrané ŠOV setkali zástupci nejenom českých vzdělávacích institucí, ale přijeli i hosté ze zahraničí. Při vystoupení jednotlivých lektorů a i při neformálních setkáních měli možnost účastníci načerpat spoustu zajímavých podnětů pro další práci ve svém regionu.

Letošní organizační práce se (pod patronací Spolku pro obnovu venkova ČR a s podporou MMR) ujala Škola obnovy venkova Český les – Šumava. Tato organizace vznikla v r. 1999 a ve svých vzdělávacích aktivitách se zaměřuje na široké spektrum venkovského obyvatelstva. V jejích progra-

mech je možno nalézt vzdělávací aktivity pro zemědělce, nezemědělské podnikatele, pro představitele venkovských obcí a svazků obcí a pro další aktéry venkovské politiky. Velké úsilí také věnují členové publikační činnosti. Při své práci ŠOV úzce spolupracuje s okolními místními akčními skupinami a výsledkem této spolupráce jsou zajímavé vzdělávací akce, které vznikají na základě dobré znalosti místního prostředí. Obsáhlejší informace o školách obnovy venkova (seznam ŠOV v České republice i v zahraničí; činnost jednotlivých subjektů, zajímavé projekty, atd.) naleznete na webových stránkách www.ebffe.eu

-bačka-

SOUTĚŽ STŘEDNÍCH ODBORNÝCH ŠKOL

o Pohár ústředního ředitele Státní veterinární správy ČR

Ve dnech 12.–14. října 2009 se uskuteční ve Školícím středisku Státního veterinárního ústavu v Praze 6-Lysolajích už 3. ročník soutěže žáků středních odborných škol s veterinárním zaměřením.

Čtyřlenná družstva žáků budou soutěžit ve veterinárních znalostech a dovednostech a zároveň budou mít možnost získat další poznatky v odborné i kulturní oblasti. Jednotlivé soutěžní disciplíny budou zahrnovat: představení města a školy, písemný test znalostí z veterinární problematiky, soutěž v odborných dovednostech v laboratořích a představení ročníkové práce.

V nabídce dalšího programu je prohlídka školícího střediska a laboratoří ústavu, odborná přednáška, návštěva ZOO Praha s odborným výkladem, zhlédnutí přírodního snímku v kině 3D-IMAX Flora, sportovní aktivita i prohlídka pražských pamětihodností.

ŽÁKOVSKÝM MISTREM EVROPY

Dne 4. září 2009 proběhlo Evropské mistrovství žákovských klusáckých jezdců na hipodromu San Pardo na Mallorce, odkud se s titulem Mistr Evropy vrátil osmnáctiletý žák druhého ročníku dálkového studia Střední školy dostihového sportu a jezdectví David Dobrovolný. David byl nejmladším a také nejméně zkušeným účastníkem šampionátu (6 vítězství). Je prvním žákem, kterému se podařilo získat titul na mezinárodním poli v konkurenci dvanácti ostráčených soupeřů.

Výsledky žákovských jezdců: 1. Česká republika – David Dobrovolný (38 bodů); 2. Německo – Tim Schwarma (36,5); 3. Belgie – Lucas Van Der Meersch (33,5); 4. Španělsko – Jaime Fluxá Gomila (31); 5. Švédsko – Michael Lönborg (30); 6. Norsko – Simen Bremseth Jessen (30); 7. Rakousko – Christoph Fischer (28); 8. Rusko – Mikhail

Bakilin (27); 9. Dánsko – Kasper Andersen (24); 10. Finsko – Mikael Kopola (23); 11. Francie – Thomas Chalon (17); 12. Nizozemí – Niels Jongejans (14).

Ing. Marcela Sýkorová, SŠDSaJ Velká Chuchle

ALOIS GERSTENKORN

„Velkou zásluhou a předností Aloise Gerstenkorna bylo, že dovedl vytvořiti zdravé pracovní ovzduší. Svým úředníkům nebyl upjatým představeným, nýbrž spíše otcovským přítelem a rádcem... Svou osobu nikdy nestavěl do popředí, své zásluhy nikdy nevy-nášel. Dobrou myšlenku nikdy nenechal padnouti. Měl upřímnou radost z úspěchů svých úředníků a dovedl je slovem i skutkem povzbudit k další činnosti. Bylo štěstím, že muž takových vlastností a kvalit stál tak dlouho v čele zemědělského školství, zvláště proto, že pracovalo ve svých začátcích v poměrech a podmínkách zvláště obtížných.“

F. Čvančara, 1940

Mezi osobnosti, které v souvislosti s úspěšným rozvojem zemědělského školství v našich zemích nelze pominout, patří také JUDr. Alois Gerstenkorn, a to i přesto, že ho ve školách nebylo často vidět. Většinu svého pracovního času trávil na nejrůznějších jednáních či poradách s pověstným kulatým razítkem v rukou či ve služební tašce.

Alois Gerstenkorn

Narodil se v Lanškrouně 20. května 1870 v rodině soudního adjunkta, jemuž ale zemědělství nebylo cizí. Otec byl synem nájemce velkostatku v Pocovicích u Přestic, matka rozená Holubová, byla dcerou spolumajitele pivovaru a obchodníka lněným zbožím ve Vysokém Mýtě. Pocházela z rodiny, jejímž příslušníkem byl slavný cestovatel Emil Holub.

V Lanškrouně však Gerstenkornovi pobýli jen krátce. Ze soudního adjunkta se stal soudce, který byl přeložen do Chrudimi a potom do Týna nad Vltavou a zde působil až do své smrti jako přednosta okresního soudu. V těchto městech také mladý Alois získal základní vzdělání. Gymnázium vystudoval v Českých Budějovicích (1880–1888), právnickou fakultu Karlovy univerzity v Praze.

Po skončení vysokoškolských studií nastupuje v roce 1893 jako právní praktikant u vrchního zemského soudu v Praze.

Počátkem roku 1902, po téměř desetileté soudní službě, byl povolán na ministerstvo orby ve Vídni. Zde prošel několika odděleními a nejrůznějšími funkcemi, byl například také komisařem plodinové burzy, spravoval oddělení pro vyřizování stížností lesních a honebních, vypomáhal na ministerstvu financí, byl osobním tajemníkem ministrů atd.

Na svou roli v Praze se připravoval ve Vídni

Do Prahy přišel dr. Alois Gerstenkorn ve svých 48 letech s bohatými profesními i životními zkušenostmi a s rozhodnutím dát je plně do služeb nového státu. Jeho svědectví, publikované s odstupem 10 let (Čs. zemědělec X, 1928, 43, 753–756), připomíná krušné chvíle, jež čekaly na něho i na všechny ostatní, kteří uváděli vrcholné orgány státní správy Československé republiky do života.

Všechna „vídeňská“ ministerstva zaměstnávala samozřejmě také řadu českých úředníků. Ministerstvo orby bylo v tomto směru na prvním místě, k čemuž přispěla skutečnost, že v posledních letech monarchie stáli určitou dobu v čele tohoto rezortu také dva představitelé českého národa – dr. Albín Bráf a dr. František Zenker. Tito úředníci tvořili jakousi českou obec, která se scházela ve Slovanské besedě, aby – mimo jiné – pozorně sledovala vývoj událostí doma i ve světě. Již několik měsíců před 28. říjnem senátní prezident dr. Ferdinand Pantůček vyzval po jednom z nejstarších a nejspolehlivějších českých úředníků každého ministerstva, mezi nimi i dr. Gerstenkorna, aby začali připravovat budování vrcholných úřadů příští republiky.

Stanovený program byl naplněn, organizace ministerstev, včetně vymezených kompetencí, byla již před převratem v hlavních rysech připravena. „Této okolností“, píše Gerstenkorn, „dlužno v první řadě přičítati, že administrativa veřejných úřadů stála hned na počátku na výši doby a že nenastaly ve správě státu žádné vážnější poruchy“.

Vyhlášení republiky znamenalo pro ně okamžitý odjezd do Prahy. Druhý den se hlásili Národnímu výboru zaseda-

jícímu v Harrachově paláci v Jindřišské ulici. „Přijeti“, jak vzpomíná, se uskutečnilo za situace, kdy jeho členové klesali únavou a nestačili odpovídat na ústní a telefonické žádosti o informace a pokyny. Po delším čekání dostali legitimaci opravňující ke vstupu do budovy, v níž jim byla vykázána jedna společná místnost. Zde podle aktualizovaných pokynů pracovali na konečné úpravě organizační struktury, na vymezení kompetencí i na osnovách prvních zákonů. Po krátkém čase se začala agenda pozvolna třídit podle jednotlivých rezortů. Ministerstvo zemědělství, jehož personál čítal zpočátku tři osoby, mělo první dny k dispozici jednu místnost Harrachovského paláce, pak se na dva dny přestěhovalo do dvou místností místodržitelství v Praze II, načež se znovu vrátilo do Harrachovského paláce. „Nebylo ale inventáře, nebylo psacího stroje, nebylo pomocného personálu, jedině telefon drnčel po celý den a energické deputace si podávaly dvěře.“

Po jmenování ministrů – 14. listopadu 1918 – začala se situace postupně měnit. Část „obyvatel“ Harrachovského paláce odešla a prostory po nich připadly – provizorně – ministerstvu zemědělství. Na pokyn prvního ministra tohoto rezortu Karla Práška (1868–1932) přednesl dr. Gerstenkorn v plénu Zemědělské rady detailně připravenou organizaci ministerstva včetně počtu systemizovaných míst, která po několikahodinovém jednání byla schválena.

Jeho náplň se proti vídeňskému ministerstvu orby v řadě oblastí odlišovala. Z jeho kompetencí byly vyjmuty záležitosti vodoprávní (přiděleny prozatím ministerstvu veřejných prací) a naopak připadla mu péče o odborné školství (s výjimkou vysokého), později i o zemědělský výzkum a pokusnictví ve všech výrobních směrech, dále o zemědělské stavitelství a strojnictví. Podřízen mu byl také celý komplex otázek agrární reformy a sociální péče o zemědělské dělnictvo a venkov vůbec. Nově byla organizována i správa státních statků a lesů.

Jak konstatuje A. Gerstenkorn, agenda ministerstva rostla „přímo úžasně“. V této revoluční době cítil se každý být povoláným navrhnout a žádat reformy. „Vše staré zdálo se špatným a žádány nemožné a často již na první pohled neproveditelné, obrovských nákladů vyžadující změny. Námitky různým deputacím byly marny. Přesvědčení, že nová (zlatá) naše republika zmůže vše, bylo pevné a každý platil za zpátečníka, kdož projevil nějaké pochybnosti.“

V prvním několika měsících spočívala celá tíha agendy na bedrech jediného sekčního šéfa – dr. Gerstenkorna. Nával uchazečů o místa byl sice značný, ale při výběru bylo postupováno velmi obezřetně. Přihlíželo se hlavně k tomu, „aby odborné věci svěřeny byly k rozhodování odborníkům“.

V tomto směru našli společnou řeč s prvním ministrem zemědělství Karlem Práškem a díky tomu ministerstvo „získalo hned od počátku mnoho vynikajících vedoucích sil a organisátorů, kteří s úředníky vídeňskými šťastně pracovali na zdolání velké agendy a dodnes jsou hlavní jeho oporou“ (1928).

Současně s personálními otázkami bylo se stejnou naléhavostí nutno zajistit alespoň trochu přijatelné pracovní prostředí. Když se ministru Práškovu pro jeho úřad podařilo získat hotel Viktoria v Jungmannově ulici a dalších několik úřadoven v Praze III., kam se začátkem dubna ministerstvo přestěhovalo, „přikročeno bylo k rozvinutí vlastní práce a poměrně normálnímu úřadování“.

Dne 15. dubna 1919 vyšlo 1. číslo Věstníku ministerstva zemědělství Československé republiky, v němž byla vyhlášena jeho konečná organizace. Toto datum uzavírá první etapu budování prvního vrcholného zemědělského orgánu ČSR, pro první dobu vybaveno dostačujícím počtem úředníků a odborníků – a byť skromně – také potřebným inventářem.

Prospěl tím, že rozuměl organizaci úřední práce

JUDr. Alois Gerstenkorn byl odborovým přednostou ministerstva zemědělství oficiálně jmenován 31. prosince 1918. Dr. Edvard Reich, který byl jmenován téhož dne jedním z jeho nejbližších spolupracovníků ho po 12 letech spolupráce hodnotil jako úředníka mimořádného, „ve vysoké byrokracii, jež přišla z Vídně, za zjev přímo pozoruhodný“. Přiznává, že teprve v jeho blízkosti si uvědomil, že umění být dobrým byrokratem je neobyčejně těžké, že vyžaduje mnoho ctností, sebezapření, výsostné objektivnosti, na jaké snad v žádném jiném povolání tolik nezáleží, jako právě v tomto. (Reich, 1930; 1943)

Dr. Gerstenkorn zpočátku měl, jak už víme z jeho vlastních slov, obsáhlou agendu. Nakonec pracoval výhradně v agendě zemědělského školství a vyučování, odborného vzdělání a šíření zemědělského pokroku. V sekci, kterou řídil, bylo vybudováno moderní zemědělské školství, byly zajištěny pro všechny kategorie škol kvalitní učebnice i moderní učební pomůcky. Bylo vytvořeno nové lidové školství zemědělské, které se velmi zasloužilo o odborné vzdělání a výchovu nejširších vrstev venkova. Byly zde položeny také základy moderní poradenské činnosti, respektive všestranné zemědělské osvěty. Rozsáhlou ediční činností sekce podstatnou měrou přispěla k rozvoji odborné literatury atd. atd.

Nelze pominout ani osobní podíl A. Gerstenkorna na vybudování Domu zemědělské osvěty v Praze. Revidoval a podepisoval skoro všechna akta týkající se této stavby,

schvaloval účelnost stavebního programu, pomáhal překonávat všechny těžkosti vyvolané objektivními důvody, ale také neznalostí, někdy i zlou vůlí.

Jeho odchod do penze – 1. června 1930 – považovali mnozí za předčasný, i když podle „služební ve své pragmatiky“ měl na to právo. Nepřestal se ale zajímat o dění na jeho oddělení, stejně jako jeho bývalé spolupracovníky nepřestaly zajímat jeho názory, jeho rady. Zemřel 10. února 1943 ve věku 73 let.

Ve své pietní vzpomínce na členskou schůzi VI. odboru ČAZ 24. února 1943 Edvard Reich vypočítává mnohé, co skutečný člen ČAZ JUDr. Alois Gerstenkorn vykonal. Mimořádně – pro leckoho možná překvapivě – zdůrazňuje, že k povznesení venkova přispěl především tím, že byl dobrým úředníkem, byrokratem, který „rozuměl organizaci

úřední práce a administrativy s tím spojené“. Tyto dovednosti ve spojení s ušlechtilými lidskými vlastnostmi vedli k tomu, že „nebylo ukázněnějšího odboru, jako byl jeho, nikde se nepracovalo tak úporně, s takovou radostí a v takové pohodě, jako právě v první sekci, za jeho vedení“.

Dovedl totiž nejen rozhodovat, ale také vyslechnout námitky a třeba i jejich temperamentní obhajobu. Uměl se i zeptat a nechat poučit ve věcech, které byly pro něho nové. Při tom vynikal vyrovnaností, jemným chováním, noblesností, která zavazovala. Nescházel mu ani smysl pro humor a s jeho pomocí překonával nejrůznější obtíže, o něž v takovém úřadě nebyla nouze. Zkrátka – schopným, poctivým a slušným lidem se pod ním sloužilo dobře!

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

Uplynulo 200 let od narození a 130 let od úmrtí významné osobnosti

„ČESKÝ ARCHIMEDES“

Karel Daniel Gangloff

V letošním roce proběhla bez většího ohlasu dvě výročí, vztahující se k jedné osobnosti, bohužel zcela zasunuté do stínu zapomnění. Týkají se českého vynálezce přístrojů pro zeměměřičství a strojů na zpracování dřevní hmoty v první polovině 19. století, významného lesního hospodáře Ing. Karla Gangloffa (1809–1879). Povoláním knížecí lesmistr a správce arcibiskupských velkostatků, duši objevitel, který svým významem přesáhl lokální úroveň a širě jeho zájmu byla vpravdě renesanční. Historie mu zejména pro jeho matematické nadání přisoudila přívlastek „český Archimedes“. Podporoval nejen rozvoj geodézie, ale také hutnictví a dřevoprůmyslu (pilařství).

Karel Daniel Gangloff se narodil před 200 lety v roce 1809 v Praze jako jedno z dvojčat v rodině arcibiskupského hofmistra. Po studiích na pražské polytechnice získával odborné znalosti jako lesník v Rokytnici, lesní měřič a kreslič v Rožmitále pod Třemšínem, polesný Pelhřimovska, vedoucí taxačního oddělení lesů pražského arcibiskupství a posléze od roku 1864 jako lesmistr v milovaném Rožmitálsku. Zemřel před 130 lety v roce 1879 a je pohřben ve Starém Rožmitále.

Dodnes nedocenený vynálezce zkonstruoval planimetr (založený na principu přeměny mnohaúhelníkových obrazů až na trojúhelníky o stejné ploše při konstantní výšce a měřené základně), přístroj na redukci délek měřených po svahu, dendrometr k měření průměru kmenů stromů s výškoměrem, různé krychlíci pomůcky. Sestrojil arkograf – hranolový bubínek s možností natáčení zrcátek. Ten se používal k vytyčování kružnicových oblouků a je uložen v pražském Národním technickém muzeu. Roku 1856 získal patent na stroj pro výrobu šindelů („šindelku“), který měl velký úspěch na světových výstavách i v zámoří.

V roce 1875 zkonstruoval stroj na výrobu zápalkových dřívků s kapacitou přes jeden milion kusů za hodinu, o dva roky později přišel s kruhovým strojem na výrobu tužkových dřívků a se strojem na výrobu floků do bot. Sestrojil kapesní aneroid, model větrného mlýna a větrný regulační motor. Uplatňoval i vlastní způsob hroudové sadby, klučku k dobývání pařezů, kulobrokovnici a jelení vábnici vyrobenou z jeleního hrtanu.

Snad nejvýstižnějším svědkem jeho nejplodnějšího životního období je brdská krajina v okolí Třemšína. Pečuje o tamní lesy po všech stránkách, odstraňuje následky různých přírodních kalamit, stará se o chov lovné zvěře, buduje nové cesty, obrací toky pramenů k rožmitálské kotlině, kde vodu potřebují železářské podniky (pod jeho vedením). Blízko pod Třemšínem, při cestě do Hatí, se nachází kovový litinový kříž (Gangloffův kříž), vzhledem imitující provazem svázané bukové větve. Byl odlit v arcibiskupských železárnách a umístěn zde roku 1870.

dr. Ing. Bohumil Tesařík, Kaznějov

OBSAH

Očekávaný vývoj odborného vzdělávání v ČR	3
K novele zákona o hnojivech	4
Úzké spojení školy s praxí.....	5
Agrokomplex 2009.....	6
Země žitelka 2009	7
Společnou cestou	8
Informační servis.....	10
Kadaňské aktivity	13
Odborný kurz lanškrounských studentů	13
Úspěchy kovářů z Jaroměře.....	14
Vinařské centrum Sádek.....	14
Automaty na čerstvé kravské mléko	15
Proměny matematiky za poslední půl století.....	16
Národní zemědělské muzeum zve na výstavu	16
Půda v České republice.....	17
Podzimní setkání škol obnovy venkova na Šumavě	18
Soutěž středních odborných škol	18
Žakovským mistrem Evropy	18
Alois Gerstenkorn	19
„Český Archimedes“	21
Sofistikovaná retrospekce studentské odborné činnosti ..I–III	
Letní Flora Olomouc 2009.....	IV

REDAKČNÍ RADA

PaedDr. Mária Benedikovičová, MP SR Bratislava
Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava
Mgr. Otakar Březina, Česká zemědělská akademie Humpolec
Ing. Mária Debrecéniová, PhD., Agroinštitút Nitra
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR Praha
Ing. Petr Hienl, ÚZEI Praha
PhDr. Aleš Hradečný, MZe ČR Praha
Ing. Jiří Husa, CSc., IVP ČZU Praha
Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha
Ing. Marcela Chreneková, SPU Nitra
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra
PhDr. Dana Linhartová, CSc., ICV MZLU Brno
Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice
Ing. Helena Psotová, Úrad NSK Nitra
RNDr. Tomáš Rátnger, ÚZEI Praha
PaedDr. Anna Sandanusová, UKF Nitra
Ing. Václav Stránský, MZe ČR Praha

K ilustraci na obálce: Brambory (Solanum tuberosum)

Brambory (též zemáky, kobzole, zemní hrušky, či podzemní hrušky) se rozšířily všude po Evropě z Ameriky po jejím objevení a staly se nejdůležitějším darem ze všech plodin. Vlastí brambor je Jižní Amerika, původně Peru a Paraguay. V r. 1586, skorem 100 let po objevení Ameriky, je dovezl nějaký Angličan poprvé do Evropy a tak teprve potom je můžeme spatřit i v Německu a ještě později došly všeobecnému použití. Nedá se tak docela věřit, že jedna rostlina z teplé Jižní Ameriky přežít mohla drsné klima nových podmínek, jak přece zkušenost učí. Dokonce tato úžasná obecná potřeba k výživě lidí a dobytka rozšířena jest skoro po celé obývané zeměkouli. Rodí se i na nejchudší půdě, i na horách, kde neroste žádné obilí. Pěstujeme-li sami nejlepší odrůdy, musíme je rozmnožovat jedině přes hlízy, jsou-li však již staré 8–10 let, musíme je množit přes semena v malých kulatých bobulích. Může se z nich připravovat mouka, škrob, pudr, různé pekařské výrobky a spousta jídel a může se dokonce pálit dobrá kořalka. Krátce, brambory jsou pravým dobrodinským darem pro lidstvo.

Převzato z BERTUCH, F.J. – Bilderbuch zum Nutzen und Vernügen der Jugend. Wien (vydáno okolo 1860). Překlad původního textu často neodpovídá současným znalostem.

CONTENTS

Expected development of professional education in the CR	
Support to professional education, reform of the secondary education system, life-long learning in the conception of Ministry of Education	3
Amendment of the Fertilizer Act	
Counselling corner for farmers	4
Close connections between school and working life	
Knowledge from abroad	5
Agrokomplex 2009	
Experiences from the international agricultural and food fair	6
Land the Provider 2009	
Echoes of the international agricultural exhibition	7
“Joint effort toward rural development”	
From the activity of local action groups	8
Information service	
Representation of the European Commission	10
A professional course of students from Lanškroun	13
Kadaň activities	13
Success of smiths from Jaroměř	14
The Sádek wine-growing centre offers cooperation with schools	14
Fresh cow's milk vending machines	15
Mathematics metamorphoses over the last half of the century	16
National Agricultural Museum invites to its exhibitions	16
Land in the Czech Republic – a book review	17
Autumn meeting of countryside renewal schools	18
A competition of secondary vocational schools of veterinary specialization	18
European champion in horse racing	18
Alois Gerstenkorn	
Prominent personality of agricultural education	19
Karel Daniel Gangloff – “Czech Archimedes”	21
Sophisticated retrospection of student professional activity	I–III
International Horticultural Exhibition and Fair, Summer Version	IV

ÚSPĚCHY KOVÁŘŮ Z JAROMĚŘE str. 14

SPOLEČNOU CESTOU K ROZVOJI VENKOVA str. 8

ODBORNÝ KURZ LANŠKROUNSKÝCH STUDENTŮ str. 3

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Mánesova 75, 120 56 Praha 2

tel.: 222 000 439, fax: 222 000 114, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agoinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

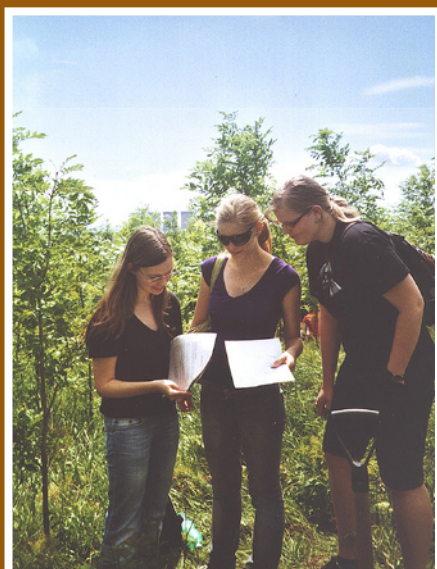
Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875 (Print), ISSN 1803-8271 (Online)

VINAŘSKÉ CENTRUM SÁDEK NABÍZÍ SPOLUPRÁCI ŠKOLÁM str. 14

KADAŇSKÉ AKTIVITY str. 13

RECENZE str. 17

